

Nyugat-Magyarországi Egyetem
Geoinformatikai Kar

*Csepel - sziget birtokpolitikai viszonyainak elemzése az úrbériség
megszűnésétől napjainkig*

Szakdolgozat

Konzulens:
Prof. Emer. Dr. Szabó Gyula

Készítő:
Szűcsné Garami Andrea
Levelező tagozat
Ingatlan-nyilvántartási Szervező Szak

NYILATKOZAT

Alulírott Szűcsné Garami Andrea (neptun kód: [REDACTED]) jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a

Csepel – sziget birtokpolitikai viszonyainak elemzése az úrbériség megszűnésétől napjainkig című

szakdolgozat

önálló munkám, a dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. szabályait, valamint az egyetem által előírt, a dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében.

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat készítése során az önálló munka kitétel tekintetében a konzulenszt illetve a feladatot kiadó oktatót nem tévesztettem meg.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, a Nyugat-Magyarországi Egyetem **megtagadja a dolgozat befogadását és ellenem fegyelmi eljárást indíthat**.

A dolgozat befogadásának megtagadása és a fegyelmi eljárás indítása nem érinti a szerzői jogsértés miatti egyéb polgári jogi, szabálysértési jogi, büntetőjogi jogkövetkezményeket.

Székesfehérvár, 2008. március 27.

Szűcsné Garami Andrea
Ingatlan-nyilvántartási szervező jelölt

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
Magyarország legnagyobb szigete a Csepel-sziget.....	4
Tököl város bemutatása.	5
1. A megnevezett korszakból fellelhető adatok, tények feldolgozásával mutassa be a kiválasztott városrész birtokváltozásait és azok gazdasági hatását.	7
1.1 Az úrbériség eltörlése.	7
1.1.2. Úrbériség eltörlésének hatása Tökölön.....	9
1.2 Nagyatádi – féle földreform.....	11
1.3. Az 1945-ös földreform, és végrehajtása.	11
1.3.1 Az 1945-ös földreform hatása Tökölön.....	13
1.4. Szövetkezetek megalakulása.	13
1.4.1. Tökölön megalakult 1952-ben a termelőszövetkezet.	14
1.4.2. Termelőszövetkezeti ingatlanok nyilvántartása.....	15
2. Értékelje a kialakult helyzeteket a mindenkori jogszabályi környezet vázlatos bemutatásával.	16
2.1. Az 1961 évi VI. törvény a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről.....	16
2.2. Az 1976. évi 23. törvényerejű rendelet és a végrehatásáról szóló 29/1976.(IX.2.) MÉM számú rendelet.....	17
2.3. 1987. évi I. törvény a földről, és végrehajtására kiadott 26/1987. (VII.30) MT rendelet.	18
2.3.1. Néhány általam érdekesnek tartott törvényi idézés.	18
2.4. A rendszerváltással kezdődő új birtokpolitika története és következményei.	20
2.5. Az 1991. évi XXV. törvény a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról.	21
2.6. Kárpótlásra jogosultak köre.	22
2.6.1. Kárpótlás módja.....	22
2.6.2. A kárpótlás mértéke.....	22
2.7. 1992. évi I. törvény a szövetkezetekről.	23
2.7.1. A törvény tárgya.	23
2.7.2. A szövetkezet fogalma.....	23
2.8. 1993. évi II. törvény a földrendező és a földkiadó bizottságokról.	24
2.8.1 A törvények és kormányrendeletek által deklarált döntések végrehajtásának céljára létrehozott intézmények.	24
2.9. Az 1994. évi LV. törvény a termőföldről.	25
2.9.1. Tombácz Erzsébettel készített riport az érdekegyeztető fórum megalakulásáról és a tököli földalap elfogadása körül zajlott vitákról.....	28
2.9.2. A tököli 0139 helyrajzi számú földrészlet bemutatása.	32
3. Helyzetelemzés után foglalja össze a közeljövő feladatait a várható céltámogatások figyelembevételével.	37
3.1 Helyzetelemzés az Új Magyarország Vidékfejlesztési Terve alapján.....	37
3.1 A közeljövő feladatai az agráriummal és a vidékfejlesztéssel kapcsolatban.....	37
3.2.1 A versenyképes mezőgazdaság, élelmiszeripar megteremtése elsősorban az alábbiakon alapulhat.	38
3.3 Az átalakuló európai és agrár- és vidéktámogatási rendszer.	40
3.3.1 A vidékfejlesztés hazai kerettervei.	42

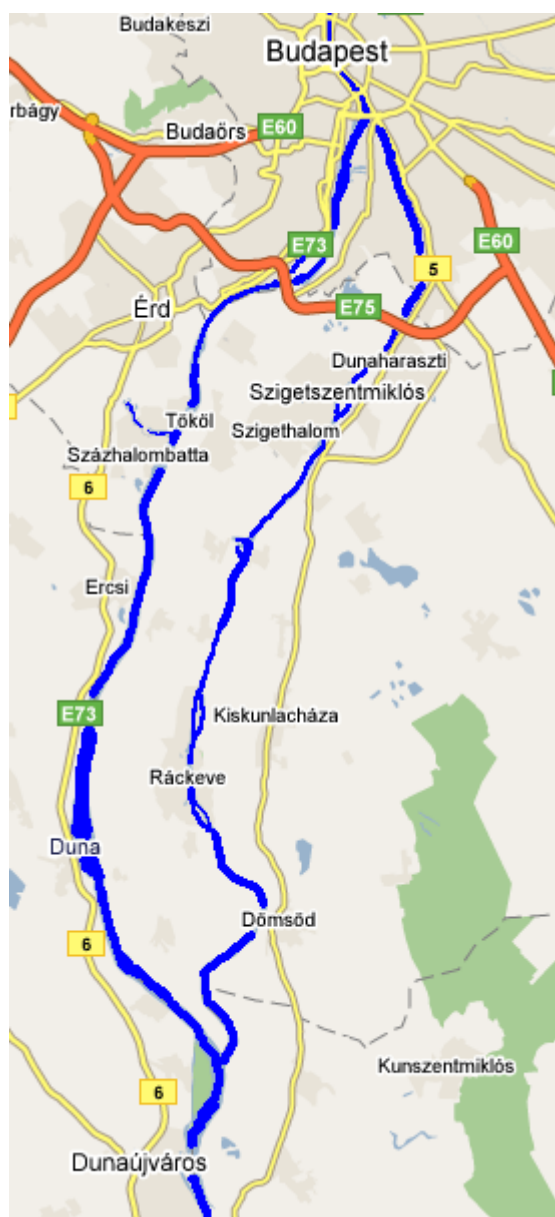
3.3.2. Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program bemutatása.	42
3.3.3. A Nemzeti Vidékfejlesztési terv bemutatása.	43
4. Mutassa be, hogy a jelenlegi földügyi nyilvántartási rendszer miként szolgálhatja a célok megvalósulását és a támogatások igénylését.....	43
4.1. Miért van szükség a földügyi nyilvántartó rendszerre?	43
4.2. Az 1994. évi LV. törvény szabályozza a földhasználati nyilvántartást.	45
4.2.1 A földhasználati eljárás igazgatási szolgáltatási díja.	47
4.3. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR).	48
4.3.1. A mezőgazdasági parcella.	49
4.3.2. A fizikai blokk	49
4.3.3. Tájékozódás a MePAR táblaazonosító rendszerben	50
4.3.4. Hogy ismerkedhetnek meg a gazdálkodók az uniós támogatásokkal, a kérelmezéssel és a táblaazonosító rendszerrel?	50
4.3.6. Milyen információkat tartalmaz az egyedi blokkterkép?	51
4.3.7. Milyen gyakran és hogyan lesznek a blokkterképek felújítva?	51
4.3.9. Milyen kötelessége van a gazdálkodónak, ha a MePAR rendszert érintő változtatás végez?	52
Összefoglalás	53
Szakirodalom	55
Jogszabályok	56

Bevezetés

Témaválasztásomat az indokolja leginkább, hogy édesapám 1969 óta a szigetbecsei állami gazdaság agronómusa volt, majd ez után a ráckevei Aranykalász Mgtsz. földügyi előadója a termelőszövetkezet megszűnéséig, mindez után mivel a termelőszövetkezet megalakulása óta jelen volt az intézményben, kivette a részét a részarány kiadásból is. Én 1972-ben születtem kisgyermekként nagyon sokat hallottam édesapámtól a termelőszövetkezetekről, és mindig vonzott a kíváncsiság, - hogy, „Hogy is van ez ? Hogy kerültek eredetileg az emberek tulajdonába a földek? Miért vitték be az emberek a földjeiket a termelőszövetkezetbe? Mi hasznuk származott ebből? Mi az a zárszámadás? Hogyan alakultak a birtokviszonyok? Mi az a birtokpolitika? - soha nem értettem kisgyermekként. Így én is ezen a vonalon próbáltam elhelyezkedni, hogy bele lássak abba, amiről esténként édesapám édesanyámmal beszélgetett. Hát így kerültem a Ráckevei Körzeti Földhivatalhoz 1988 szeptember 1-én –mint ingatlan-nyilvántartási előadó - bízva abban, hogy nagyobb rálátásom lesz ezekre a megválaszolatlan kérdésekre. Sikerült is egy kicsit belelátnom ebbe a világba, de a végén érkeztem, mert 1991-ben a kárpótlás és a részarány kiadás alatt gyesen voltam - így szintén kimaradtam ebből a részből is. A jelenlegi főiskolai tanulmányaim alatt úgy éreztem, amikor Dr. Szabó Gyula tantárgyfelelős óráin voltam, hogy újra van lehetőségem arra, hogy ténylegesen megvilágítsam a még mindig rejtélyes megválaszolatlan kérdéseket, ebben nagy segítséget kaptam a konzulensemtől, és Baloghné Pesthy Iréntől aki szintén a Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karán végzett, mint földrendező mérnök, a mai napig is a kolléganőm, és rendkívül sokat segítettek a dolgozatom elkészítésében. Csepel-szigetet azért választottam, mert én is ezen a szigeten élek születésem óta, Szigetbecse községben. A szigeten az emberek, akár merre járok, arra törekednek, hogy széppé, jobbá tegyék a környezetüket, nem beszélve a mezőgazdasági művelés alá tartozó területekről, mivel a régi és az új gazdák szívükön viselik a termőföld megművelését, és próbálnak az őseink által kifejlesztett földminőség megőrzésére, gondolok itt a szerves trágyázásra, vetésforgóra stb., mindenkinek ajánlom ezt a szigetet kirándulás és tanulság céljából.

Magyarország legnagyobb szigete a Csepel-sziget

Csepel-sziget Magyarország második legnagyobb dunai szigete. Budapestről délre található, hossza 48 km, szélessége 4 –9 km között váltakozik. A sziget mellett a folyó bal partjához közel fekvő települések földrajzilag, történetileg, gazdaságilag szoros kapcsolatban voltak és vannak a Csepel – szigeti városokkal és községekkel. Pest megyei ráckevei kistérsége 628 négyzetkilométer területet ölel fel, a megye 10%-át. Fejlődését nagyban befolyásolja a budapesti agglomeráció, hisz a térségből Dunaharaszti, Halásztelek, Szigethalom, Szigetszentmiklós, Taksony és Tököl a fővárost övező első település körhöz tartozik.

Csepel – sziget

A ráckevei térség egyúttal Pest megye nyugati természetes határa a Duna fő ágánál húzódik. A terület az Alföldhöz tartozik. A sziget és keleti térségének altalaja kavicsos, amelyen öntéstalaj eredetű hordalék a talajképző. Jellemző a csernozjom, a lösz, az iszap, a löszös iszap, löszös homok valamint a szoloncsákos réti talaj. A pesthez közelebb eső területeken inkább a gyengébb minőségű homok, míg a déli részeken a jobb minőségű talajfajták a jellemzőek. A földtörténeti korokban a folyómeder többszöri változása, a felszíni erők hatása, a hordalék lerakódás mértéke az egyes teraszokon geológusok számára jól mérhető. A mezőgazdasági termeléshez a vízköz adta pára és mikroklíma mindig kedvező feltételeket nyújtott. A táj földrajzi adottságai fontos szerepet játszottak, és a mezőgazdasági művelés mellett az állattartás, vadászat, halászat és erdőgazdálkodás és ipari termelés megjelenése előtt is biztos megélhetési forrást jelentett az itt élőknek. [Dr. Kasza S., 1999.]

Tököl város bemutatása.

Tököl várost, a Csepel-sziget egyik legrégebbi települését a hagyomány szerint árpád fejedelem lovászáról nevezték el. A XVI. században mezőváros, és a csepeli ispán székhelye.

Tököl nemzetiségi jellegű település. Területe 38,5 km². Lakosainak száma 2004. adat alapján 9269 fő. Tököl lakosságából 1200 család horvát (rác, bunyevác) , valamint 300 család német származású. Ennek gyökerei a XVII. századba nyúlnak vissza, ezért a község gazdasági és kulturális életére is kihat a nemzetiség jelenléte.

A szigeten jellemző talajfajták közül Tökölön a folyami hordalék jó minőségű öntéstalajától kezdve a futóhomokig minden megtalálható. A talajfelszín alatt húzódó kavicsréteg az egykori teraszokra, a Duna medrének többszöri változásaira utal.

A gazdálkodásra a szántó földi kultúrák a jellemzők (kukorica, búza, zab stb). A század elején a Herminamajor területére betelepült bolgárkertészek hatására a zöldségtermesztés aránya megnövekedett, amely az egyes családok számára állandó kereseti forrást jelentett és jelent ma is. [Monostory I., 2000]

1. A megnevezett korszakból fellelhető adatok, tények feldolgozásával mutassa be a kiválasztott városrész birtokváltozásait és azok gazdasági hatását.

1.1 Az úrbériség eltörlése.

Az 1848. VII.-XV. törvénycikkek véglegesen megszüntették az úrbériséget. Az úrbéri ingatlanok a volt jobbágyok tulajdonába kerültek, a földesurak elvesztették úrbéri földjeiket, erdejüket, nádasuknak és legelőjüknek a volt úrbéresek számára az úrbéri elkülönítés során kiadott részét, az úrbéresek által kötelezően nyújtott szolgáltatásokat, a biztos és állandó ingyen mezőgazdasági munkaerőt. Földjeik művelését ezután már munkabér fejében tudták elvégeztetni. A volt úrbéresek felszabadultak a földesúri joghatóság és az úrbéri szolgáltatások alól, és korábbi úrbéri telkeik tulajdonosaivá váltak. Ez a változás minden bizonnyal mindkét felet váratlanul érte, és ezért időbe telt, míg megfelelően alkalmazkodni tudtak az alapjaiban megváltozott körülményekhez, ami érzékelhető volt azáltal is, hogy évek, sőt évtizedekkel később is törvényekkel kellett szabályozni a még mindig folyamatban lévő úrbéri rendezéseket.

Az úrbéri jogviszony megszüntetése azt is jelentette, hogy az úrbér és azt pótló szerződések alapján az eddig gyakorlatban lévő szolgálatok (dézma, robot) a törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszűntek.

Az egyház ugyancsak lemondott kárpótlás nélkül a papi tizedről, amelyet az ország rendjei ezen a haza oltárán tett áldozatot örök emlékezet okáért törvénybe iktattak.

A törvények intézkedtek az úrbériség megszűnése miatt a földesurakat ért anyagi károk kompenzálásáról. A törvényhozás ezzel szemben a földesurak kármentesítését a nemzeti közbecsület védőpajzsa alá helyezte. Egy, a minisztérium által kinevezett bizottság mérte fel a földesurak az úrbériség megszüntetésével járó elmaradt éves hasznát, és az így megállapított kárérték hússzorosa volt a kártérítés mértéke. A kártérítés kifizetésének biztosítására állami kötvényeket bocsátottak ki, melyeknek fedezetét kincstári ingatlanok értékesítésével biztosították.

A törvény intézkedett azon jobbágyok és jobbágyközösségek felé is, akik korábban földesuraiknak az örökváltságot kifizették. Ezért akik megváltották úrbéri szolgálataikat úrbéri örökváltsági szerződésben, részükre egy erre a célra létrehozott alapból kívánták megtéríteni. A megtérítendő összeg kiszámításának alapja az volt, hogy ez az összeg azonos legyen azzal a kárpótlási tőkével, melyet az illető úrbériségért a volt földesúr vehetne igénybe az országos alapból. Az állam a kártérítési összegeket részletfizetéssel,

évi 5 %-kal kamatozó földtehermentesítési kötelezvényekben térítette meg. A kártérítési eljárás minden esetben kérelemre indult, amit ezen ügyek lebonyolítására létrehozott földtehermentesítési igazgatósághoz kellett benyújtani. Az általuk hozott határozatot kifogásolók a panaszaikkal a birtokbírósághoz fordulhattak.

Kevésbé jó helyzetbe kerültek azok a volt jobbágyok, akik úrbéri szőlő területtel rendelkeztek. Ahhoz, hogy az eddig művelt szőlő területek tulajdonukban kerüljenek, kötelesek voltak a volt földesúr részére váltságtőkét fizetni, amely korábban megállapított éves szolgáltatás hússzoros összege képezte. A volt úrbéresek számára, hogy ezt teljesíteni tudják, a megváltás könnyítésére egy segélyalapot hoztak létre.

Az 1848. évi XV. törvénycikk eltörölte az ősiséget. Ez az 1848 előtti jogban fontos szerepet játszó öröklési törvény gyökerei a honfoglaló nemzetségeig, illetve az általuk elfoglalt földbirtok, mint a nemzetség közös tulajdonához kapcsolódott. A később kialakult jogrenddel sok ellentmondást tartalmazó, hagyományokra épülő öröklési rendet jelentett. Valódi megszüntetése az 1852. évi 11. 29-én kelt ősiségi nyíltparancs szabályozta, amely az örökléssel kapcsolatos rendeleteit megszüntette, s azok helyett a magyar öröklési elvekkel megegyező szabályokat léptetett életbe. Ez szerint a jobbágy ingó és ingatlan vagyona szerzeményekből és az ősi javakból állt. Szerzeményeiről minden megszorítás nélkül szabadon rendelkezhetett. Ősi javait és a végrendelet nélkül hátrahagyott szerzeményeket a törvényes házasságban született gyermekek örökölték. Az örökösök között a jobbágytelkeket csak a földesúr jóváhagyásával lehetett megosztani. Ha erre nem volt lehetőség, az örökösök megegyezésével vagy egymás közötti árveréssel rendezhették az ingatlan örökségét.

Az 1848. évi, az úrbériséget megszüntető törvények hatályban lépése ellenére, végrehajtása során számos olyan kérdés merült fel, melyek rendezése hosszabb időt vett igénybe. Ennek tudható be, hogy még 1871-ben és azt követő években is jelentek meg e kérdéssel foglalkozó jogszabályok, és folytatódtak az ezzel a birtokpolitikai rendelkezéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása. Ezek közül kiemelném a talán legérdekesebbet, az 1848. évi törvények által megszüntetett úrbéri kapcsolatokról fennmaradt jog és birtokviszonyok rendezéséről szóló törvényt.

Ennek egyik fejezete foglalkozik a birtokrendezési eljárással, mintegy az e tárgyban hozott korábbi szüksézáru rendelkezések kiegészítéseként. Itt már nem lehetőségként, hanem kötelezően írja elő a rendezésre kerülő területek felmérését, az eltérő minőségű földek osztályozását, kötelezővé teszi az elkészül munkarészek hitelesítését, továbbá az

egyéb, a rendezéshez szükséges, tételesen felsorolt dokumentumok beszerzését, elkészítését.

Az úrbéri rendezés felügyeletét, az érdekeltekkel való tárgyalás lebonyolítását a törvényszék által kiküldött bíró feladatává teszi.

Tekintettel arra, hogy sok községben sem a közbirtokossági, sem az úrbéri elkülönítés hosszú ideig nem történt meg, a volt úrbéri ingatlanoknak a volt jobbágyok tulajdonba adása szükségessé tette az 1830-as években megkezdett úrbéri rendezés továbbfolytatását. Ezek a valóban jelentős birtokpolitikai intézkedések történelmi változást jelentettek amelyek kihatottak a korabeli társadalom egészére.

[Riegler P., 2007.]

1.1.2. Úrbériség eltörlésének hatása Tökölön.

Érdekes megemlíteni, hogy az 1848. április 29-én a megyei kisgyűlésre beküldött adatok szerint Tököl lakossága 1719 fő, amely elsősorban bunyevác, német és magyar nemzetiségű lakosokból állt. A földhözragadt szegény nép művelte a földet, de a szabadságharc eredményeként az addigi jobbágyok a földesurakkal folytatott szabad alku alapján megválthatták az úrbéri terheiket. A hosszantartó viták, egyezkedések után királyi rendelet mondta ki a lehetőséget, miszerint a földek, rétek, legelők, szőlők megválthatók lettek. Ez a rendelet tette szükségessé, hogy minden faluban térképek készültek az osztályozásra kerülő határokról.

Az úrbéri kiváltságlevél – pátens – megjelenése után 1853-ban megindultak a megváltások a királyi rendelet adta lehetőségek szerint.

Tököl a környező községek ellen pert indított az uraság még az 1848-as forradalom és lezajlott szabadságharc előtti úrbéri rendbe szedési és a legelő-elkülönítési ügyben, de az úrbéri törvényszékek felállítása után tömegével indultak egyéb perek is. Tökölön éles perlekedési harc folyt, de az úrbéri perben végül is a bíróság „barátságos,, egyezséggel zárult ítéletet hozott. Az úrbáriumban szereplő 96 telek száma után, telkenként 43 holdat, összesen 4128 k. hold földet adott ki az uradalom állami kárpótlás mellett. Az 1861. évi felmérés szerint viszont 5659 hold és 1252 négyszögöl szerepelt a telkesek kezén, vagyis 1535 hold 1252 négyszögöl földdel több, ami maradvány földnek minősül. A volt úrbéresek 2355 hold legelőre tarthattak igényt Tökölön.

A váltság összegét 5-6 év alatt kellett lefizetni, általában 6%-os kamattal.

Tököl ekkor egészen kivételes engedményeket tudott kicsikarni, - nem tudni, hogy milyen indítékok alapján – úgyis az uradalom hajlandó volt lemondani 50 ezer Ft-os váltság összegéről és ezen felül a fentebbi maradvány földeket ingyen adta az úrbéreseknek, ebből 147 házas zsellér kapott átlag – fejenként – 2 hold és 11023 négyszögöl legelőt. 32 új házas zsellérnek viszont nem jutott legelő. Az egyezségeket címeres pecséttel 1855-ben Sárácz Pál bíró, Radnits Mihály és Sárácz Mihály írta alá az egész község nevében.

Járásunkban ekkor legjelentősebb volt a szőlő. Az 1851-ből származó telekkönyvek részletezik a tököli szőlőbirtokosok 556.65 kapás területű szőlők tulajdon megosztását. A szőlő nem tartozott az úrbéres állományához, de mind a földesúr majorsági terület dézsma alá esett.

Tökölről, mint az a sziget egyik legmódosabb településéről 1853-ból rendelkezünk egy olyan eligazító térképpel, mely számozva jelzi a község részeit elnevezésükkel. Ezekben a békés boldog években a szorgalmáról emlegetett 2027 főt számláló tököli lakosság zavartalanul állhatott neki a rendelkezésére álló 9098 k. hold terület hasznos megmunkálásához. Módja volt tököli gazdáknak önmaga megismerésére, mert szemét nem kellett az ellenségre fordítania, mert aki harcol, nem ér rá önismerettel foglalkozni. A békés körülmények megérintették a tököliek öntudatát és olyan törekvésekbe fogtak, hogy kora reggeli munkájukat a Kis-Duna felett felkelt a nap, munkájuk befejezését pedig a Nagy-Duna fölé nyugvó nap kísérte végig.

Az ország vezetése a nép bátorításán fáradozó és a török veszély után ez volt az a viszonylagos nyugodt időszak, amikor serény munkálkodás eredményekén egyes családok már újabb földek vásárlása után növelni tudták vagyonukat és gazdálkodási tekintélyt tudtak szerezni maguknak, nagygazdákká válhattak.

A földeknek és népeknek egy államban való együttléte maga az állam. Ez az igazság Tököl településére vonatkoztatva, kézzel foghatóan valósodott meg e nyugalmas időszakban, amikor a község vegyes nemzetiségű családjai megkülönböztetés nélkül érvényesítve saját szorgalmukat és gazdasági működésüket gazdagodni tudtak. Érvényesülni tudott egyaránt a magyar őslakó betelepült rácokkal és németekkel együtt, úgy, hogy felismerhető volt benne külön mindegyik. A község szférája, település céljai, a közös vállalkásuk biztosította a homogenitást, ami egyes elemi csapások (pl: árvíz) esetén mintaszerűen megmutatkozott a közös összefogásban.

[Dr. Kasza S., 1999., Monostory I., 2000.]

1.2 Nagyatádi – féle földreform.

Az 1920. évi XXXVI. törvényben megalkotott földreform Nagyatádi Szabó István nevéhez fűződik, aki mint földművelésügyi miniszter, tevékeny részt vállalt a törvény végrehajtásában. Az intézkedés nemcsak a mezőgazdasági munkások gondjait enyhítette, hanem életképessé kívánta tenni a rendszer támaszának tekintett középbirtokokat, ugyanakkor megőrizte a nagybirtokok hagyományos szerkezetét. Az úgynevezett „névleges földreform” során, 200000 házhelyet osztottak ki és mintegy 400000 törpebirtokosnak juttattak 1-2 holdas termőföldet. Gazdasági segítség nélkül az új tulajdonosok továbbra is bérmunkára kényszerültek. Az országhatár változása után a nagybirtokok területaránya 4 %-kal emelkedett az első világháború előtti állapothoz képest. A későbbi évek földosztásai, telepítései sem jelentettek számottevő segítséget a földnélküli parasztságnak és a törpebirtokosoknak sem.

1935-ig a kisbirtokosok száma növekedett, 4,5 millió embert élt a családtagokkal együtt mezőgazdasági munkából.

Az 1920-as földreform befejezésére 1933-ban törvény alkottak, de a befejezés végső időpontja 1941 volt.

Saját gyűjtésem alapján megállapítottam, hogy Tököl lakossága az átélt események után, - mint a hosszú évszázadokkal ezelőtt is – szorgalmas munkával folytatta a földművelést, és figyelmen kívül hagyta a suttogás formájában tovább folytatott forradalmi propagandáját, így ez az időszak nem befolyásolta a lakosság gazdaságát.

1.3. Az 1945-ös földreform, és végrehajtása.

Magyarországon 1945 március 15-től kezdődően történelmének legnagyobb birtokrendezéseit hajtotta végre. Az események láncolatát a 600/1945. ME. sz. rendelet, majd az azt törvényerőre emelő 1945. évi IV. tvr. nyitotta meg. A földreform az ország csaknem minden községét érintette, a megművelt területek 34,8 %-a került felosztásra. A földreform végrehajtásában döntő szerepe volta dolgozó parasztokból alakult községi földigénylő bizottságnak, amelyekre a rendelet a földosztás lebonyolítását rábízta. A

juttatás általában 5 k. hold föld volt, de az összes jogos igények kielégítésére még sem adott lehetőséget.

A földosztással megszűnt az a feudális egyenlőtlenség, amellyel Magyarország egyedül állt a kultúr nemzetek között. A juttatások során számos új törpe- és kisbirtok keletkezett, illetve a már meglévő kiegészült. A magyar birtokmegosztás jelentős mértékben módosult.

A reform, az egyéni juttatásokon kívül, az igénybevett földbirtokok jelentős hányadát közterületi célokra biztosította. Az igénybevett erdőket, legelőket nádasokat csaknem teljes egészében közterületi célra rendelték.

A fentebb hivatkozott községi földigénylő bizottságokra bízta a reform végrehajtását a történelmi jelentőségű rendelet. A munkák technikai lebonyolítását a megyei földhivatalok és az Országos Földmérés végezte.

Az 1947. évi V. törvénycikk megszüntette a népi szerveket és hatáskörüket a megyei földhivatalokra, illetve az Országos Földhivatalra ruházta át. A kormány elrendelte a telekkönyvi munkálatok sürgős elvégzését, mert ez a bizonytalanság hátráltatta a termelést. Az 1947 október 1-ig az ország valamennyi községében elkészültek a munkarészek. A juttatott ingatlanokra vonatkozó műszaki munkarészek elkészítésével, azoknak a telekkönyvi hatóságokhoz való megküldésével, a földreform befejeződött.

Itt kell megemlíteni, hogy a magántulajdonba adott földek feletti rendelkezés jogát a törvény különböző korlátozások alá vette.

A korlátozások három vonalon jelentkeztek:

- A föld elidegenítésének és megterhelésének 10 éves tilalmában,
- ugyanerre az időszakra vonatkozóan az öröklési jog korlátozásában,
- a juttatott föld megművelésének nagymértvű elhanyagolása esetén a figyelmeztetésen kívül a törvény lehetővé tette a juttatott föld megvonását.

Ezekből következik, hogy a magántulajdonba adott földek tulajdonjoga tartalmát illetően korlátozott földmagántulajdon volt.

További földbirtok-politikai tennivaló volt a házhelyosztás, házhelyrendezés.

[Dr. Szabó Gy., 2001.]

1.3.1 Az 1945-ös földreform hatása Tökölön.

A községben 1945. április 9-én megalakult a Földreform Bizottság, mely mintegy 400 k. hold szántóföldet és 100 k. holt szőlőt osztott fel a 160 földigénylő között. Megkezdődött a tavaszi mezőgazdasági munka az új termés biztosítására.

Jelentős termőföld és szőlőterület kiesését jelentette a repülőtérre és szovjetek lakásaira, valamint a község déli oldalán létesült légvédelmi laktanya részére felhasznált terület.

[Dr. Kasza S., 1999]

1.4. Szövetkezetek megalakulása.

Magyarországon a szocialista termelési mód elsősorban a mezőgazdasági és erdőgazdasági nagyüzemekben, valamint a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben valósult meg.

A több fő- és melléküzemággal vagy egy alapvető termelési ággal gazdálkodó általános és szakosított állami gazdaságok nagyrészt 1948-tól alakultak ki, a földreform során ki nem osztott uradalmi, felajánlott földeken és az 1945 előtt is létező állami birtokokon. Feladatuk igen sokrétű volt, mindenekelőtt meg kellett valósítani a magas fokú árutermelést, el kellett látni a mezőgazdasági üzemeket nemesített vetőmaggal, a tudomány eredményeinek felhasználásával, az állattenyésztésben és a növénytermesztésben egyaránt meg kellett termelni a mintaszerű szocialista nagyüzemi gazdálkodást.

Állami erdőgazdaságaink szakterületüknek megfelelően hasonló feladatokat láttak el. Megvalósították az élő fakészlet bővített újratermelését, kielégítették a fában és egyéb erdei melléktermékekben jelentkező népgazdasági igényeket, erdőket telepítettek. Az erdőgazdaságok 1945-ben alakultak meg, a földreform által érintett uradalmi erdők és a régi állami erdők területén.

Napjainkban egyre nagyobb gondot fordítanak arra, hogy az erdők védelmi funkciója megfelelőképpen érvényesüljön.

A *mezőgazdasági termelőszövetkezetek* a tagok önkéntes személyi és vagyoni társulása útján létrejött mezőgazdasági nagyüzemek vállalatszerű gazdálkodást folytattak, megvalósításukhoz a nagyüzemi gazdálkodás feltételei, megfelelő taglétszám és

célszerűen rendezett földterület volt szükséges. Termelőszövetkezetek szervezése 1949-ben kezdődött, gazdálkodásuk fejlődése kisebb zökkenőktől eltekintve 1956-ig tartott. Az 1959 – 1962 közötti években jelentős változás következett be, a parasztság túlnyomó többsége a szövetkezeti gazdálkodási formát választotta, csaknem minden községben termelőszövetkezet alakult.

A mezőgazdasági nagyüzemek kialakítása idején a földrendezésnek, illetve a tagosításnak igen fontos feladata volt a szétszórt ingatlanok szektoronkénti nagyüzemi táblákba való összevonása, ezt a részleges tagosítás intézményével, az általános tagosítással és az önkéntes földcserével valósították meg. [Dr. Szabó Gy., 2001.]

1.4.1. Tökölön megalakult 1952-ben a termelőszövetkezet.

Saját kutatásom és gyűjtésem alapján megállapítottam, hogy Tökölön 1952-ben Vörös Csillag néven termelőszövetkezet alakult. A 8178 számú telekkönyvi betétben (1. számú melléklet) látható, hogy a tagosítás során kik és milyen nagyságú, illetve aranykorona értékű, művelési ágú földrésztleteket vittek be a termelőszövetkezetbe. Az 1950 – 1960 közötti időszak gondjai után új lehetőségeket kerestek, beruházásokba kezdtek, a kertészeti tevékenységet fejlesztették, és 1963-ban már kiemelkedő eredménnyel zárták az évet. Az új gazdasági mechanizmus hatására 1967-ben kavicsbányát nyitottak. A Vörös Csillag Szövetkezet 1976-ban a Petőfi Szakszövetkezettel egyesült. Tökölön a szövetkezetek működése mellett az önálló gazdálkodás igénye mindvégig erős maradt. Ezután 1978-ban a Petőfi Szakszövetkezet egyesült a Csepeli Duna Termelőszövetkezettel.

1.4.2. Termelőszövetkezeti ingatlanok nyilvántartása.

A termelőszövetkezet nem tulajdonosa a használatában lévő összes földnek. Az ingatlanok egy része beviteli kötelezettség alapján került a szövetkezet használatába. Ezek tulajdonjoga az 1967. évi IV. tv. alapján megváltás vagy felajánlás folytán a szövetkezetre szállt át.

Másrészt vannak olyan ingatlanok, amelyek polgári jogi jogcímen kerültek a szövetkezet tulajdonába. A földtulajdon és a földhasználat egységéről tehát a termelőszövetkezetek esetében nem beszélhetünk. Amíg a földtulajdon és földhasználat elkülönülése fennáll, ennek nyilvántartása speciális formát igényel. Erre a célra sajátos szerkezetű tulajdoni lap szolgált, ami *termelőszövetkezeti törzslapból és külön lapból* állt.

A *törzslap* perszonálfólium, itt tartották nyilván a termelőszövetkezet közös használatába került valamennyi földrészletet akkor is, ha a tsz a tulajdonjogot valamilyen jogcímen később megszerezte.

A *törzslap I. része* a közös használatba került földek adatait tartalmazta, mégpedig a földrendezés utáni állapot szerint és nem az egyénileg bevitt ingatlanok eredeti állapota szerint.

A *törzslap II. része* az adott termelőszövetkezetet mint földhasználót tüntette fel.

A *törzslap III. része* azokat a jogokat és tényeket tartalmazta, amelyeket a közös használatban lévő ingatlanokra is be kellett jegyezni. (pl.: vezetékjog, földmérési jel elhelyezését szolgáló használati jog stb.)

A törzslapon nyilvántartott ingatlanok tulajdoni adatait *külön lapok* tartalmazták.

A *külön lap I. része* az egyes volt tulajdonosok által a termelőszövetkezet használatába adott egyéni földrészleteknek a fekvés szerint összesített területét és kataszteri tisztajövedelmét tüntette fel. Ez volt a részarány lap.

A *külön lap II. része* a tulajdonosok személyi adatait tartalmazta. Mivel a termelőszövetkezet használatba adáskor az ingatlant terhelő jogok közül általában csak a haszonélvezeti jog maradt fenn, a *külön lap III. részén* ezt a jogot tüntették fel.

[Internet: www.ingatlan-nyilvantartas.hu]

2. Értékelje a kialakult helyzeteket a mindenkori jogszabályi környezet vázlatos bemutatásával.

2.1. Az 1961 évi VI. törvény a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről.

A fejlődés szükségessé tette, hogy minél nagyobb területen folytassák mezőgazdasági termelést. A rendelkezésre álló adatok ezzel szemben azt mutatják, hogy a mezőgazdaságilag hasznosított földterületeket fokozódó mértékben – 1935-től 1959-ig több mint félmillió kat. holddal csökkent. Ez a nagymértékű csökkenés elsősorban az ország iparosodása, az erdősávok telepítésére stb. céljára szükséges területek igénybe vétele folytán következett be, közrehatott azonban ebben a nagy mérvű csökkenésben az a körülmény is, hogy a beruházások és a különböző létesítmények megvalósítása során nem vették figyelembe a földdel, különösen a szántófölddel való ésszerű gazdálkodás érdekeit és a különböző létesítmények céljára gyakran szükségtelen és túlzott mértékben vettek igénybe mezőgazdasági területeket.

A mezőgazdaságilag hasznosítható terület állandó csökkenése mellett a mezőgazdasági termelést kedvezőtlenül befolyásolja az a körülmény is, hogy nem kielégítő a talajvédelem. A természeti erők közvetlen pusztítása az ország egész területének mintegy 28 %-ára, közel 5 millió kat. holdra terjed ki. Különösen súlyos veszteséget okoz, hogy a megfelelő védekezés hiányában a víz a termőtalajt lemossa. A nem kielégítő talajvédelem következtében nagy területeket érint a károsodás.

A mezőgazdaságilag hasznosított területek védelméről ez ígáig csak egyes jogszabályokban, elsősorban történt rendelkezés. Ezek a rendelkezések nem kielégítőek, hiányosak és sok esetben hatástalanok. Ezért volt szükséges, hogy a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelmét egységes szabályozást nyújtó törvény tegye intézményessé.

2.2. Az 1976. évi 23. törvényerejű rendelet és a végrehatásáról szóló 29/1976.(IX.2.) MÉM számú rendelet.

A jogi alapot a földrendezésről szóló 1976. évi 23. tvr. és a végrehatásáról szóló 29/1976.(IX.2.) MÉM számú rendelet tette lehetővé. A törvényalkotás célként az egyszerűséget és az áttekinthetőséget jelölte meg.

Az önkéntes földcsere intézménye továbbra is elsőbbséget élvezett és pontosan szabályozott volt. Ennél az eljárásnál csere céljára belterületi földek is használhatók voltak.

Korábbiakhoz hasonlóan, ha az önkéntes földcsere nem vezetett eredményre, valamilyen fajta földrendezéssel lehetett az üzem területét kialakítani.

Az általános földrendezés a község egész határára kiterjedt. Amikor a rendezés a község határának csak egy részét érintette, részleges földrendezésről, amennyiben a rendezés az üzemek egymás közötti viszonylatában történt üzemek közötti-, ha egy gazdaságon belül történt üzemen belüli földrendezésről lehetett beszélni.

Az általános és üzemek közötti rendezést a megyei tanács vb, a részleges és üzemen belüli földrendezést a megyei tanács vb. Mezőgazdasági osztálya határozattal engedélyezte. A törvény lehetőséget biztosított az üzemek közötti földrendezés hivatalból való kezdeményezésére is. A költségeket az üzemek területarányosan viselték. Az egész eljárás illetékmentes volt.

1977-ben megszűnt az állami földek eladása, ezáltal megszűnt az a lehetőség, hogy mezőgazdasági szövetkezet a használatába lévő állami föld tulajdonát megszerezhesse. Lehetővé tette a jogszabály a földek ingyenes vagy térítés ellenében történő felajánlást a termelőszövetkezet és az állam részére.

Ezt a törvényt 1987. szeptember 1-vel a földről szóló 1987 évi I. törvény hatályon kívül helyezte, a földcseréről a törvény X., a földrendezésről pedig a XI. fejezete intézkedett.

[Dr. Szabó Gy., 2001.]

2.3. 1987. évi I. törvény a földről, és végrehajtására kiadott 26/1987. (VII.30) MT rendelet.

Az Országgyűlés abból a célból, hogy erősödjének a földre vonatkozó gazdasági-társadalmi viszonyok szocialista vonásai, érvényesüljön az állami és a szövetkezeti földtulajdon azonos szocialista jellege, valamint a szövetkezeti földtulajdon és földhasználat egysége, növekedjék a földtulajdonosok és a földhasználók termelési biztonsága, gazdasági önállósága, és váljék egyszerűbbé a földdel kapcsolatos hatósági tevékenység, továbbá, hogy fokozódjék a termőföld védelme, hasznosítása és termékenységeinek megóvása, ezek érdekében született ez a törvény.

2.3.1. Néhány általam érdekesnek tartott törvényi idézés.

A törvény X. fejezete a földcseréről intézkedik

Ftv. 45. § (1) A mezőgazdasági nagyüzem a tulajdonában, kezelésében – mezőgazdasági szövetkezet közös használatában – lévő földet elcserélheti.

(2) A nagyüzemi mezőgazdasági művelésre alkalmas földterületet elsősorban földcserével kell kialakítani (önkéntes földcsere).

(3) Különböző értékű földek cseréje esetén az értékkülönbséget, továbbá a földön lévő építmény, más beruházás, növényzet és a folyó gazdasági évben elvégzett mezőgazdasági munka értékét kell megtéríteni.

A törvény XI. fejezete a földrendezésről intézkedik

Ftv. 46. § (1) Az önkéntes földcserére tett ajánlat eredménytelensége esetén a nagyüzemi mezőgazdasági művelésre alkalmas földterületet földrendezéssel lehet kialakítani. A földrendezést az érdekelt mezőgazdasági nagyüzem kérelmére a föld fekvése szerint illetékes fővárosi, megyei földhivatal rendeli el.

(2) A felszámolási eljárás alá vont mezőgazdasági nagyüzem földjeinek megfelelő további hasznosítása érdekében – felszámoló kérelmére – a megyei földhivatal a mezőgazdasági nagyüzem földjeire kiterjedő földrendezést rendelheti el.

Ftv. 47. § (1) A földrendezés a belterületre nem terjed ki.

(2) Zártkert nem vonható be a földrendezésbe, ha a földek több mint ötven százaléka magánszemélyek tulajdonában van.

Ftv. 48. § A földrendezéssel érintett földeket öt éven belül újabb földrendezésbe bevonni nem lehet.

Ftv. 49. § Földrendezés akkor rendelhető el, ha az önkéntes földcserére tett ajánlatot alapos indok nélkül utasították el, továbbá a földrendezés során nagyüzemi tábla kialakítására, illetőleg a táblán belül az eltérő tulajdoni (kezelői, szövetkezeti közös használati) viszonyok egységesítésére van lehetőség és az előreláthatóan felmerülő értékkülönbözet, ellenérték megtérítéséhez szükséges fedezet rendelkezésre áll.

Ftv. 50 § (1) A földrendezés során a nagyüzemi földeket úgy kell kialakítani, hogy mezőgazdasági nagyüzem gazdaságilag hátrányosabb helyzetbe ne kerüljön. A magánszemély tulajdonában álló lakó- és gazdasági épületet a használatához szükséges – legfeljebb hatezer négyzetméter nagyságú – földterülettel a nagyüzemi táblából ki kell hagyni.

(2) A magánszemélyek a kialakított nagyüzemi táblában lévő földjét – lehetőleg azonos minőségű, művelési ágú és területű földdel – kell elcserélni.

Ftv. 51. § A földrendezéssel kialakított nagyüzemi táblát, valamint a magánszemély részére adott csereföldet az érdekeltek birtokába kell adni.

Ftv. 52. § (1) A földrendezés során elcserélt földek értékkülönbözetét, valamint a földön lévő építmény, más beruházás, növényzet és a folyó gazdasági évben elvégzett mezőgazdasági munka értékét az érdekeltek kötelesek egymásnak megfizetni.

(2) A csereföld nélkül átadott ingatlanért ellenérték jár.

(3) „Az értékkülönbözetben, illetőleg az ellenértékben a felek állapodnak meg; megállapodás hiányában ennek összegét a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint a földhivatal állapítja meg. A határozatnak az értékkülönbözet, illetve ellenérték összegére vonatkozó rendelkezése ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs.”

A földről szóló 1987. évi I. törvényt, az 1994. évi LV. törvény a termőföldről, 1994. július 27-én hatályon kívül helyezte, ez a törvény a földcseréről és a földrendezésről IV. fejezetében intézkedik.

2.4. A rendszerváltással kezdődő új birtokpolitika története és következményei.

A földtulajdon és a földhasználat gyökeres átalakításának céljai között leginkább a korábbi tulajdonosi sérelmek orvoslása szerepelt. Ezek a következményekben feszültséget, érdeksérelmet is felszínre hozó célkitűzések jelentősen kiszélesítették a földtulajdonra jogosultak körét attól függetlenül, hogy korábban kötődtek-e mezőgazdasághoz, vagy a birtokukba került földön mezőgazdasági termelést akarnak – e folytatni. A földprivatizáció eredménye a rendkívül elaprózott tulajdoni és birtokszerkezet, a földtulajdon és a földhasználat erőteljes szétválása lett. A változások jelentős tőke és termelőkapacitás-kivonással, a termelés színvonalát, hatékonyságát csökkentő hatásokkal jártak.

1. táblázat. Tulajdoni viszonyok változása terület szerint (hektárban és százalékban) 1990. január 1-jén

	Mezőgazdasági területek	%	Termő területek	%
Állami Gazdaságok	840 606	12,98	947 262	11,51
Állami Erdőgazdaságok	47 441	0,72	997 449	12,12
Egyéb állami területek	60 999	0,94	179 957	2,19
Állami terület összesen	949,046	14,65	2 124 668	25,81
Szövetkezeti szektor	4 899 304	75,64	5 456 729	66,28
Egyéni területek	628 545	9,70	651 548	7,91
Összesen	6 476 895	100,00	8 232 945	100,00

[Szabó Gy., 2001.]

1. táblázat. Tulajdoni viszonyok változása terület szerint (hektárban és százalékban) 2001. január 1-jén

	Mezőgazdasági területek	%	Termő területek	%
Állami Gazdaságok	73 812	1,22	92 457	1,17
Állami Erdőgazdaságok	22,125	0,37	680 467	8,62
Egyéb állami területek	284 978	4,72	632 710	8,02
Állami terület összesen	380 915	6,31	1 405 634	17,81
Szövetkezeti szektor	426 609	7,06	497 195	6,30
Egyéni területek	5 236 181	86,63	5 984 717	75,89
Összesen	6 043 705	100,00	7 887 546	100,00

[Szabó Gy., 2001.]

A vizsgált időszokról (10 év alatt) megállapítható , hogy az állami területek aránya több mint 8 %-kal csökkent, az egyéni területek aránya pedig 80- illetve 70 %-kal nőtt.

Az EU által elvárt tulajdonszerkezeti változásokból még nem lehetett következtetni arra, hogy az új tulajdonosok közül hányan kívántak földműveléssel foglalkozni, mennyi ebből a városlakó és a spekulatív céllal lett föltulajdonos.

2.5. Az 1991. évi XXV. törvény a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról.

Az 1990-es évek gazdasági átalakulásait a mezőgazdasági nagyüzemek szervezeti lebontása, a termelőszövetkezetek privatizációja jelentette. Mindez a tőke, a föld újraelosztása révén a tulajdonviszonyok radikális átalakulásával valósult meg. Vegyes tulajdoni forma alakult ki, amit igen elaprózott területű kisgazdaságok, valamint a kis- és közepes egyéni vállalkozások számszerű fölénye jellemez. A számszerű fölény ellenére a földhasználat nagyobb hányada a társas vállalkozásokhoz kötődnek. A társadalmi – gazdasági átalakulás egyik eszköze a kárpótlás és a privatizáció. A kárpótlás a jogtalan tulajdonosi és társadalmi sérelmek részleges orvoslását, a privatizáció pedig a magántulajdon ismételt megteremtését szolgálta. Ezzel egy időben a mezőgazdaság szervezeti rendszere is módosult.

A kárpótlás gyakorlati lebonyolításához az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek termőterületeiből kárpótlási földalapot kellett elkülöníteniük.

A termelőszövetkezetek három földalapot jelöltek ki. A szövetkezeti használatban lévő, de lényegében magántulajdonú földek (részarány-földalap) visszakerültek jogos tulajdonosaikhoz, a szövetkezet tagjaihoz vagy azok örököseihez. A szövetkezetek tulajdonát képző földek a korábbi tulajdonosok kárpótlását (kárpótlási földalap), és a földtulajdonnal nem rendelkező tagok földhöz jutását (tagi-alkalmazotti részarány) szolgálta.

2.6. Kárpótlásra jogosultak köre.

- az 1991. évi XXV. törvény az 1949. június 8-át követően kárt szenvedett állampolgárok és leszármazottaik kárpótlását szabályozta, amely 1991 augusztus 10-én lépett hatályba
- az 1992. évi XXIV. törvény az 1939. május 1-től június 8-ig anyagilag károsított magánszemélyek kárpótlását szabályozta
- az 1992- évi XXXI. törvény az életüktől és szabadságuktól politikai okokból 1939. március 11-től 1989 október 23-a között jogtalanul megfosztottakat kárpótolta.
- az 1992. évi II. törvény meghatározza azokat a szabályokat, amelyek szerint haladéktalanul mezőgazdasági tevékenységet kezdeni szándékozó igénylők elsőbbséget élveznek a korábbi törvények szerint kárigény rendezés és kárpótlási jegyek kialakulási folyamatában

2.6.1. Kárpótlás módja.

5 § (1) A kárpótlás összegéről kárpótlási jegyet kell kiállítani.

(2) A kárpótlási jegy bemutatóra szóló, átruházható, a kárpótlás összegének megfelelő, az állammal szemben fennálló követelés névértékében megtestesítő értékpapír.

2.6.2. A kárpótlás mértéke.

(3) A kárpótlás mértéke tulajdoni tárgyaként és volt tulajdonosonként az 5 000 000 Ft-ot nem haladhatja meg.

(4) Több tulajdonos esetén a kárpótlás mértékét a tulajdonostársak között tulajdoni hányaduk arányában kell megállapítani.

2.7. 1992. évi I. törvény a szövetkezetekről.

Az Országgyűlés kiindulva az Alkotmány 12 §-ának (1) bekezdéséből, amely szerint támogatja az önkéntes társuláson alapuló szövetkezeteket, elismeri a szövetkezet önállóságát, abból a célból, hogy a szövetkezetek korszerű jogi keretek felhasználásával megfelelően szolgálhassák tagjaik érdekeit.

2.7.1. A törvény tárgya.

1. § Ez a törvény szabályozza a szövetkezet alapítását, önkormányzatának szervezetét és szerveinek működését, a szövetkezet és tagjainak jogait, kötelességeit és felelősségét, a szövetkezet szervezeti változásait, valamint a szövetkezeti érdekképviselőt sajátos kérdéseit.

2. § A szövetkezetnek a tagjainak e törvényben meghatározott és a szövetkezeti önkormányzati szabályzata által sem rendezett vagyoni és személyi viszonyaira a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni.

2.7.2. A szövetkezet fogalma.

3. § A szövetkezet a szövetkezés szabadsága és az önségély elvének megfelelően létrehozott közösség, amely a tagok személyes közreműködésével és vagyoni hozzájárulásával, demokratikus önkormányzat keretében a tagok érdekeit szolgáló vállalkozási és más tevékenységet folytat. A szövetkezet jogi személy.

4. § A szövetkezetnek természetes személy tagjai: az alapszabály azonban jogi személy tagságát is lehetővé teheti. A jogi személy tag jogai és kötelességei – a személyes közreműködést és a tisztségviselést kivéve – azonosak a természetes személy tagokéval.

2.8. 1993. évi II. törvény a földrendező és a földkiadó bizottságokról.

Az Országgyűlés - annak érdekében, hogy a földrendező bizottságok működése a jelentkező igényekhez igazodjon, valamint, hogy a részarány-tulajdonosok az őket megillető földterületeket természetben megkaphassák, illetőleg a termőföldnek folyamatos mezőgazdasági hasznosítása biztosítva legyen – hozta ezt a törvényt.

2.8.1 A törvények és kormányrendeletek által deklarált döntések végrehajtásának céljára létrehozott intézmények.

- *Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal* országos hatáskörű államigazgatási intézmény, központi költségvetési szerv volt. Feladata az irányítás, ellenőrzés, személyi feltételek biztosítása mellett személyi kárpótlási ügyekben első fokú-, egyéb ügyekben másodfokú feladatokat látott el.
- *Megyei Kárrendezési Hivatal* 1991. augusztus 1-jén, megyénként alakultak 10 fővel, létszámuk arányosan nőtt az elvégzendő munkákkal. Az adminisztratív feladatok elvégzése mellett feladatuk volt még a kijelölt földalap aranykorona értékének közlése az érdekeltekkel, árverések előkészítése, ütemezése stb.
- *Érdekegyeztető Fórum* az igénybejelentők közül megválasztott 3-11 tagból, a szövetkezetek, önkormányzatok és a részarány tulajdonosok megbízottjaiból állt. Feladatuk a földalap elkülönítésében való közreműködés, a szövetkezet által elkészített földalap elkülönítési tervezet véleményezése volt.
- *Földrendező bizottság* tagjait az önkormányzatok képviselőtestülete választotta a kárpótlásra jogosultak közül, létszáma 6-10 fő lehetett, munkájukkal a kárpótlási törvényekben meghatározott feladatok megoldását segítették.

2.9. Az 1994. évi LV. törvény a termőföldről.

„Az Országgyűlés abból a célból, hozta létre, hogy az átalakuló tulajdoni, használati viszonyok alapján a mezőgazdaságban a magántulajdonon alapuló piaci viszonyok meghatározóvá váljanak, a termőföld forgalma és a termőföld, mint a jelzálogjogon alapuló hitelezés biztosítója, a kialakuló új üzemi szervezetek működését hatékonyan elősegítse, a versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas földbirtokok jöjjenek létre, és a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a gazdálkodó zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson, a Termőföld területének csökkenése ésszerű határok között maradjon, és a termőföld minőségének védelme megfelelő jogi háttérrel kapjon.”

A tulajdonreformot előkészítő törvénykezés folyamatában hatályba léptek azok a jogszabályok, amelyek alapján a termőföldek tulajdoni viszonyainak átalakítása megvalósulhat. A termőföldek magántulajdona és kárpótlási törvények, a szövetkezeti törvény, az állami tulajdon privatizációjára, a földkiadásra vonatkozó és más egyéb törvények végrehajtásának együttes eredményeként válhat meghatározóvá.

1990-ben az ország 8,2 millió hektár termőföld területének mintegy 27 %-a állami tulajdonban, 42 %-a szövetkezeti tulajdonban, 24 %-a szövetkezeti tagok egyéni tulajdonában és a 7 %-a magántulajdonban állt. Az állami és a szövetkezeti tulajdon átalakítását megvalósító intézkedések eredményeként a magántulajdon aránya időközben legalább 35 %-ra nőtt.

A tulajdonviszonyok átrendeződése tette időszzerűvé a termőföldre vonatkozó új törvény megalkotását. Ez a törvény a magántulajdonú földek túlsúlyára figyelemmel szabályozza újra a termőföldek fogalmát, használatát, hasznosítását és védelmét. Első ízben fogalmazza meg a talajvédelem alapvető szabályait.

A földről szóló 1987. évi I. törvény (Ftv.) még ma is hatályos szabályrendszere a nagyüzemi prioritásokat tükrözi, az állami és szövetkezeti tulajdon elsőbbségét hangsúlyozza, ezért nem alkalmas a termőföldek tulajdonával, használatával és hasznosításával kapcsolatos piacgazdasági intézmények működtetésére. Elkerülhetetlen tehát, hogy az Ftv-t egy új, megváltozott szemléletet tükröző, és a földpiaci körülményekhez és igényekhez alkalmazkodó törvény váltsa fel.

A Ftv. hatálya az ország egész területén lévő valamennyi földre kiterjed úgy, hogy négyféle földet különböztet meg. A föld rendeltetése szerint termőföld, építmény

elhelyezésére szolgáló-, különleges rendeltetésű és hasznosításra alkalmatlan föld lehetett. Az 1994. évi LV. törvény hatálya csak a termőföldre terjed ki. A termőföld fogalma alá tartozó földeket a javaslat a Ftv.-vel azonos körben állapítja meg. A földek rendeltetés szerinti csoportosítását eredetileg az az igény indokolta, hogy a földjogi szabályozás ne a földek fekvéséhez igazodjon, hanem a rendeltetést vegye alapul. Azonos rendeltetésű földre, függetlenül a fekvésétől, azonos szabályok vonatkoznak. Ennek az elven a következetes megvalósítását már a Ftv. is áttörte azzal, hogy termőföld rendeltetésű belterületi föld létezését nem ismerte el, mert a település céljára szolgáló, vagyis belterületi földeket – rendeltetésük szerint – az építmény elhelyezésére szolgáló földek közé sorolta be.

Ezen túlmenően a Ftv. a különböző rendeltetésű földek közül gyakorlatilag csak a termőföldre tartalmazott teljes körűen szabályokat. Az építmény elhelyezésére szolgáló földek

szabályozásait kifejezetten csak a beépített és a beépítetlen építési telkek tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó korlátozások alkották.

A különleges rendeltetésű földekre a Ftv.-nek mindössze két rendelkezése vonatkozott. Az egyik, amelyik azt mondta ki, hogy a különleges rendeltetésű föld kezelői joga csak állami szervek között ruházható át. A másik szabály szerint pedig a különleges rendeltetésű földre is vonatkozik a hasznosítási kötelezettség. A hasznosításra alkalmatlan földekre a Ftv. nem tartalmazott szabályokat.

Mivel a beépített és beépítetlen építési telkekre vonatkozó tulajdonszerzési korlátozások megszűntek, a Ftv.-nek az építmény elhelyezésére szolgáló földekre vonatkozó joganyaga meghaladottá vált. Ez egyidejűleg azzal a következménnyel is jár, hogy a földek rendeltetés szerinti csoportosítása is értelmét veszítette, hiszen bármely csoportosítás öncélúvá válik, ha az egyes csoportokba besorolt földekhez nem kapcsolódik sajátos szabályozás.

A törvény ezért a földek rendeltetés szerinti kategóriákba sorolását megszünteti, s helyette csak a termőföldre tartalmaz szabályokat. Ugyanakkor kimondja azonban, hogy a termőföldek hasznosítására és védelmére vonatkozó szabályokat alkalmazni kell azokra a földekre is, amelyek korábban építmény elhelyezésére szolgáló, különleges rendeltetésű vagy hasznosításra alkalmatlan földnek minősültek. Ez a szabály teremti meg a kapcsolatot a földtörvény és e törvény hatálya között.

Az Országgyűlés 2007. október 29-én elfogadta a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX törvényt, gyakorlatilag önálló földvédelmi törvény született. A termőföldtörvény a földvédelmi hatóság szemszögéből használhatóbb, életszerűbb rendelkezéseket tartalmaz, ezáltal az ingatlanügyi hatóság termőföld mennyiségi védelmi eljárásában hatékonyabban alkalmazható.

A korábbi 1994 évi LV. törvényhez képest jelentős változások az alábbiak:

- A törvény alkalmazhatósága miatt több új fogalom került bevezetésre, mint például földvédelmi bírság, igénybevevő, átlagos minőségű termőföld, talajvédelem, humuszos termőréteg, ültetvény, talajvédelmi terv. Több fogalom meghatározása megváltozott, például a mező és erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld.
- A hasznosítási kötelezettség vonatkozásában a törvény gyakorlatiasabb megfogalmazást használ, továbbá egyértelműen megnevezi a mulasztás esetén felelősséggel bíró személyt (földhasználó).
- Az újrahasznosítás önálló elemként került a törvénybe.
- Szintén önálló, új alcím a Földvédelmi eljárás, amely a korábbi termőföldtörvénnyel ellentétben, a hatósági és szakhatósági eljárást részletesen szabályozza.
- Részletesebb szabályozást kapott a termőföld időleges más célú hasznosítása problémaköre, amely szintén önálló alcímként szerepel. Lényeges változás hogy a törvény lehetővé teszi a talajvédelmi hatósággal tartandó közös helyszíni szemlét, továbbá megnevezi a nem engedély köteles (8 napon belül bejelentendő) tevékenységet.
- Az engedély nélküli más célú hasznosítással kapcsolatos jogszabály helyén szintén új alcím alatt részletesebb szabályozással szerepel a törvényben.
- A törvény IV. fejezete az ültetvény telepítésének szabályozását tartalmazza, megszabva az engedélyköteles ültetések legkisebb területi nagyságát.

2.9.1. Tombácz Erzsébettel készített riport az érdekegyeztető fórum megalakulásáról és a tököli földalap elfogadása körül zajlott vitákról.

Tombácz Erzsébet 1932-ben Tökölön született, mindig szívén viselte Tököl község sorsát, a mai napig pereskedik társaival együtt a tököli 0238 helyrajzi számú úgynevezett Urbanica sziget tulajdonjogának megszerzése miatt. 2008. februárjában írt levelet az Ítéltő Táblának. Hoffmann Pál Tököl polgármestere felkérte, hogy működjön közre az Tököli Érdekegyeztető Fórum munkájában, amit ő szívesen elfogadott, mivel ismerte a város minden zegét zugát és minden földrészeletről tudta, hogy tagosítás előtt kié volt. 1985-ben Pozsgai Imre ideje alatt ő volt a község népjóléti titkára, ő képviselte a tököli lakosságot minden olyan ügyben, ami rájuk nézve hátrányt jelentett, megjegyzem elmondásai alapján sikeresen.

Az 1978. évi egyesülés óta a Tököl közigazgatási területén működő szövetkezeti egységek a Duna MgtSz keretén belül tevékenykedtek. A politikai és gazdasági rendszerváltás eredményeként lehetőség adódott arra, hogy újra önállóan dolgozhassanak. Elérkezettnek látták az időt, hogy megindítsák a kiválást, megkezdték az aláírásgyűjtést, első alkalommal 32 fő aktív és 153 fő nyugdíjas tag írta alá a kiválási szándéknyilatkozatot, amit átnyújtottak a termelőszövetkezet elnökének, a vezetőség tudomásul vette bejelentésüket.

A kiválni szándékozó tagság 5 főből álló bizottságot hozott létre, akik a kiválással kapcsolatos ügyeket intézték és képviselték a tököli tagok érdekeit a termelőszövetkezet vezetésével szemben. A kiválási bizottság elnöke Kelemen Pál, tagjai Radnics Antalné, Csursia Istvánné, Pesuth Abrus és Firnigel Márton, később ez az öt fős bizottság kibővült Pandur Jánossal, Mészáros Andrásnéval és Hajas Sándor tagtársakkal. (2. számú melléklet)

A kiválási szándéknyilatkozatot aláírták az öntöde, valamint a doboz üzem dolgozói, a betonüzem dolgozói nem csatlakoztak a tököli kiváláshoz, hanem az ÉPSZER Rt-vel váltak ki a Csepeli Duna MGTSZ-ből. Hosszú munka után megszűletett a megegyezés a kiválni szándékozó egységek között.

A következő egységek kiválását hagyta jóvá a Csepeli Duna Mgtasz tagsága :

- Tököli tagi csoport 249 fővel
- Gomba – Élelmiszer 752 fővel
- ÉPSZER Rt tagi csoport 404 fővel
- Export Csomagoló Kft. 50 fővel

A felek a vagyoneelosztási döntés meghozatala után a vagyon birokba vételének napját 1991. december 31-ben állapították meg.

A közgyűlési határozat alapján a kiváló tököli tagokra eső vagyon az alábbiakból tevődött össze:

1) Telephelyek, épületek, építmények

Csépi úti telephely (doboz üzem),

Vincze tanya (vasipari telep),

Vincze tanya (tehenészeti telep),

Petőfi tanya (a betonüzemre eső telephely kivételével)

József Attila úti iroda

2) Gépek, berendezések, járművek

Minden telephelyhez tartozó gép és berendezés, még a lízingelt gépek is.

3) Készletek

A készletek a vagyon elosztása során Tökölnél figyelembe vett értéke 9 millió 560 ezer forint, amely az 1991. évi leltárokkal alátámasztott analitikus nyilvántartásra épült.

4) Kintlévőségek, tartozások

A felek megállapodtak abban, hogy a felsorolt egységek a Csepeli Duna Mgtysz felé jelenleg fennálló tartozásainak, követeléseinek egyenlegét, amely 34 millió 307 ezer forint tartozást mutatott, az elszámolás során vagyron elemnek minősítették, és a kiváló tagokat tömörítő új szövetkezet jogutódként átvette.

5) Mezőgazdasági rendeltetésű földek

A Csepeli Duna Mgtysz kárpótlási törvény szerinti földalapja 7700 aranykorona értéket képviselt. A felek döntése alapján mind a tőköli kiváló csoportnál, mind a Csepeli Duna Mgtysz-nél a földből élő aktív tagokat 30 aranykoronával vették figyelembe. Ez a kívülálló tagokra 960 aranykoronát tesz ki. Megállapodtak abban is, hogy amíg véglegesen be nem fejeződik a Kárpótlási Törvény végrehajtása, addig az aranykorona szerint osztott földeket a jelenlegi használó tagi csoportok ingyenesen művelhetik.

1992. március 12-én alakult meg a Tőköli Érdekegyeztető Fórum, amelyen Tombácz Erzsébet is részt vett. Itt tájékoztatta a jelen lévőket Palczert Miklós a Csepeli Duna Mgtysz. Által kialakított földalapok képzéséről, átadta a tanulmányozásra azt a két térképet, amelyen elétérő színekkel jelölték a kárpótlási igények kielégítésére, tagi részarány tulajdonosok és a termelőszövetkezetnek szánt területeket. (3. számú melléklet).

Hoffmann Pál elmondta a gyűlésen, hogy a kárpótlás címén jelzett igények közel hétszerese annak a területnek, amennyi valójában Tökölön a Csepei Duna Mgtysz - ben rendelkezésre áll, ezért javasolta azt, hogy ezekről a kivételes helyzetekről tájékoztatni kell a Pest Megyei Kárrendezési Hivatalt.

Kudó Simon méltánytalannak tartotta, hogy azok a termelőszövetkezeti tagok, akik ez idáig nem a földműveléssel foglalkoztak, hanem más ágazatban dolgoztak, jogot formálnak a termelőszövetkezet földjére.

Kelemen Pál, mint a Kiválási Bizottság vezetője elmondta, hogy a közgyűlés határozatban kimondta, hogy ezek az emberek nem kaphatnak földet a

termelőszövetkezetből. Ugyanakkor kérte a fórum támogatását arra vonatkozóan, hogy 1992-ben a termelőszövetkezeti földeket éves haszonbérbe kiadhassák, a szerződéseket a mezőgazdasági év végéig, október 30-ig kötötték meg. Az ő részéről merült fel először az a gondolat, hogy a tököli szigeteket – köztük az Urbanica sziget, ami miatt Tombácz Erzsébet még mindig pereskedik – eredeti tulajdonosok között ki kellene kiosztani, próbaföldosztást végezni.

A fórum a fenti javaslatokat egyhangúlag elfogadta.

Az alakuló ülés után 1992-ben a Csepeli Duna Mgtsz elkészítette a földkijelölést, földalapot, amelyet megküldött az Érdekegyeztető Fórumnak, megvizsgálták - fontos itt megjegyezni, hogy a művelési ágakat el kellett különíteni, mint például szántó, gyep, nádas, erdő. Tombácz Erzsébet észrevette, hogy a termelőszövetkezet által elkészített munkarészben nem szerepeltek a Tököl területén lévő - különböző táblákban található - 180 hektár erdő művelési ág alá tartozó földrészletek, ezt közölte Hoffmann Pál Úrral aki az Érdekegyeztető Fórum elnöke volt (az volt a feltételezés a a termelőszövetkezet el akarja adni a területet, és az üzemágai hiteleit próbálta volna ebből fedezni). Megkeresték a Kárpótlási Hivatalt, hogy mi legyen a teendő. A Kárpótlási Hivatal javasolta, hogy küldjék vissza a tervezetet a Csepeli Duna mezőgazdasági szövetkezetnek, azzal, hogy a fentebb megjegyzett hiányokat pótolja.

Visszaküldték a Csepeli Duna Mgtsz-nek azzal, hogy módosítsa a földalapot és szerepeljenek benne az erdő művelési ágú földrészletek is. A Csepeli Duna Mgtsz arra hivatkozással, hogy ez a munka jelentős időt venne igénybe, jelezte az Érdekegyeztető Fórummal, hogy ők nem tudják elvégezni ezt a munkát, de kérte, hogy a költségek térítésével kérjék meg a Ráckevei Körzeti Földhivatalt hogy készítse el ezt a munkát, így került sor a hatósági földalap kijelölésre. A földalap kijelölése a szövetkezet földkiadó bizottságának, valamint a termelőszövetkezet elnökének és földügyi előadójának bevonásával történt, nevezettek a Ráckevei Földhivatal és a Pest Megyei Földhivatal által készített anyaggal egyetértettek. 1993. december 9-én készült el, és a hosszú huza-vona után 1995-ben lett jogerős.

Tököl község külterületén a termelőszövetkezet használatában 1595 ha 8705 m² terület volt, ebből termőföld 1580 ha 4057 m² 20619 aranykorona, amelynek átlaga 13,05 aranykorona/hektár.

Tököl község Érdekegyeztető Fóruma, a termelőszövetkezet földkiadó bizottsága, a Ráckevei Földhivatal valamint a Pest Megyei Földhivatal többszöri egyeztetés után a fenti területeket az alábbiak szerint osztotta meg:

863 ha 5272 m2 hektár	12075,22 aranykorona	részarány tulajdonba	átlag: 11.93 AK/
359 ha 8082 m2 AK/hektár	4293,69 aranykorona	kárpótlásra	átlag: 13.98
357 ha 4250 m2 AK/hektár	4250,35 aranykorona	tagi alapba	átlag: 11,90

2.9.2. A tököli 0139 helyrajzi számú földrészlet bemutatása.

1959 – 1962 közötti években megvalósult a mezőgazdaság szocialista átszervezése, kialakultak az állami gazdaságok mellett a nagy szövetkezeti gazdaságok. A tagosítást gazdasági okokon kívül – a község területén szétszórt földrészleteknek tulajdonosonkénti összevonása megadott program szerint – sürgette még a jogi, telekkönyvi rendezetlenség is. A tagosítási munkálatokat általában községenként végezték és a földművelésügyi minisztérium határozata rögzítette, hogy melyek a be nem vonható területek.

A Tököli Petőfi Termelőszövetkezetnél végbement tagosítás következtében a földjeiket bevitt tagokat a 8174 számú telekkönyvi betétben vették nyilvántartásba helyrajzi számonként. (4. számú melléklet)

Az A.) birtoklap tartalmazta a helyrajzi számot, művelési ágot és a bevitt terület nagyságát négyszögölben.

A B.) tulajdoni lap nevezte meg azokat az embereket, akik a termelőszövetkezetbe földjeiket bevitték helyrajzi szám, név szerint, területnagyság szerint és itt már a föld aranykorona értékét is feltüntették.

A C.) teherlapra pedig a terheket jegyezték be, mint például a haszonélvezeti jog

Az általam vizsgált tököli 0139 helyrajzi számú tábla a telekkönyvi nyilvántartás szerint a 095 helyrajzi számnak felelt meg. A helyrajzi szám 095/1-095/112-ig kisebb-nagyobb

területeket ölelt fel. A 8174 számú telekkönyvi betét A.) birtoklapján a 498. sorszámtól, a 582. számú sorszámgig találhatjuk meg a pontos adatokat arról, hogy milyen művelési ágú és területnagyságú földrészleteket vittek be a tagok a termelőszövetkezetbe a 095 helyrajzi szám vonatkozásában. A 095 helyrajzi számú tábla nagysága 93 hektár 6755 m². A B.) tulajdoni lapon az látható, hogy a tagokat felsorolták, de úgynevezett „zanzásítás-i „ rendszerrel voltak bejegyezve, nem lehetett tudni, hogy melyik helyrajzi számhoz ki tartozott. Ez alapján a nyilvántartás alapján készültek el a kis fehér lapok, ami a későbbi termelőszövetkezeti különlapok szerkesztésének alapját képezte.

A régi könyvmatos térképen (5. számú melléklet), jól látható a 095 helyrajzi számú tábla, amelynek 112 alátörése volt.

Az ingatlan-nyilvántartás szerkesztésekor kapta meg a tábla a 0139 helyrajzi számot, amit a tököli külterületi azonosító jegyzék alapján lehetett beazonosítani (6. számú melléklet).

A mai kialakult helyzetet tükrözi a rendszerváltáskor végbement kárpótlás és részarány kiadás. Ekkor készítette el a Tököl Nagyközség Polgármesteri Hivatal az egész község tekintetében azt a külterületi térképet (7. számú melléklet), amelyen különböző színekkel jelölték azokat a táblákat, amelyek tagi részarány, részarány, kárpótlásra jelöltek ki. Pirossal jelölték a térképen a részarányra szánt területeket, zölddel a tagi részarány területeket, kékkel a kárpótlási táblákat, természetesen ezeknek a területeknek egyezniük kellett a földalapban megjelölt földrészletek nagyságával is.

A tököli 0139 helyrajzi számú tábla a Csepeli Duna Mgtasz földhasználatában volt, amely 3605/1963. számú földrendezési munkarésszel került a használatába. A fent említett térképen látszik, hogy tököli 0139 helyrajzi számú tábla, 93. ha 6755 m² nagyságú szántó, szőlő és erdő művelési ágakat tartalmazott, részben részarány kiadásra, részben kárpótlásra jelöltek ki.

A magánosítás következtében a tábla megosztásra került a Tököli Földkiadó Bizottság kezdeményezésében 32348/1997.02.10. szám alatt, és így alakultak ki a 0139/1-42 hrsz-ú ingatlanok.

A 0139/38 hrsz-ú továbbosztásra került 0139/43 – 0139/71 hrsz-ú ingatlanokra 32.362/1997. számú munkarészekkel, amelyet szintén a Tököli Földkiadó Bizottság kért a Ráckevei Földhivaltól.

A 0139/41 helyrajzi szám alatt nyilvántartott 22 hektár 5818 m² nagyságú terület további megosztásra került és így alakultak ki a 0139/72 – 0139/78 helyrajzi számú földrészletek.

A 0139/42 helyrajzi számú 33 hektár 2371 m² nagyságú földrészlet szintén megosztásra került, amelyet a Ráckevei Földhivatal keretmérésben végzett el a 477/1998. számú kárpótlási változási földkönyv készül munkarésszel, így kialakultak a 0139/118 – 0139/183 helyrajzi számú földterületek, amelyeket kárpótlással szereztek meg a mai tulajdonosok.

A 0139/78 helyrajzi számú 4 hektár 8868 m² nagyságú terület is megszűnt a 30187/1999. szám alatt benyújtott megosztással, amit szintén a Tököli Földkiadó Bizottság által elkészített munkarész alapján végzett el a földhivatal.

Összegzésül azt lehet megállapítani, hogy a tököli 0139 helyrajzi számú földrészlet több lépésben került megosztásra. A 93 hektár 6755 m² nagyságú földrészlet 183 parcellára lett megosztva. Ebből a 183 földrészletből 76 földrészlet került a részarány kiadásra jogosultak tulajdonába, 0139/79-118-ig pedig árverési vétel jogcímen a kárpótlás során licitálással került a jogosultak tulajdonába.

A tököli 0139/40 földrészlet földkiadásával kapcsolatos földhivatali munkamenetének bemutatásával szeretném folytatni.

A 4208-3 Budapest XXI. Ker. (üzemi csoport) 6/0402 számú termelő szövetkezeti külön lap lett földrendezéssel özv. Földi Jánosné Varsányi Mária tököli lakos mint termelőszövetkezeti tag nyilvántartva - szántó művelési ág 2 ha 9262 m² 40.94 aranykorona, szőlő 4438 m² 13.88 aranykorona és erdő 611 m² 0.51 aranykorona értékkel, összesen 3 hektár 3411 m² és 55.33 aranykorona értékkel - a nyilvántartásba.

Özv. Földi Jánosné 1991-ben elhunyt, megörökölte 3 gyermeke az ő aranykorona értékét, ami ez után a 6/1575, 6/1576 (8. számú melléklet) és 6/1577 termelő szövetkezeti külön lapokra került átjegyzésre egyenlő arányban. A 6/1576 számú termelőszövetkezeti

külön lapot öröklés jogcímén 43.751/1991. szám alatt szerezte meg fia Varsányi István, ahol is szántó művelési ág alatt nyilvántartott területből 9754 m² 13.65 aranykorona értéket, szőlő művelési ágú területből 1480 m²-t és 4.62 aranykoronát valamint az erdő művelési ágból 204 m²- és 0.17 aranykoronát örökölt.

Varsányi István tőköli lakos kérelmére, melyben kérte a Földkiadó Bizottságot, hogy Tököl községben a megjelölt helyrajzi számból kérte a földtulajdona kijelölését. A Földkiadó Bizottság a rendelkezésére álló adatok alapján megállapította, hogy az 1993. évi II. tv. 7 § (3) bekezdése alapján a kérelem teljesíthető. Ennek értelmében a Bizottság által hozott 1071/1996. számú (9. számú melléklet) jogerős határozatával kiadta a Csepeli Duna MgtSz használatában álló Tököl településen 0139/40 hrsz-ú 1 hektár 2588 m² nagyságú 15.49 aranykorona értékű földterületet tehermentesen, a 6/1576 termelő szövetkezeti lap terhére. Ezt a földkiadó határozatot a Ráckevei Földhivatal 35397/1998. szám (10. számú melléklet) alatt iktatta, és vezette át a tulajdonjogot Varsányi István tőköli lakosnak, amely a mai napig az ő tulajdonában van, de haszonbérleti szerződést kötött Ágics Péter tőköli lakossal, aki családi gazdálkodóként sok földet művel eredményesen.

2.9.1. A tőköli 0139/42 kárpótlásra kijelölt földrészlet bemutatása

Árverési jegyzőkönyv és térkép készült (11. számú melléklet) 1997. március 24-én Tökölön 10079. sorszámú termőföldárverésen, ahol a Csepeli Duna MgtSz kárpótlási földalapjából a 0139/42/a ideiglenes helyrajzi szám, a 0139/42/b ideiglenes helyrajz számú - amely a 0139/41 helyrajzi számból lettek kialakítva - termőföldterületek is meghirdetésre kerültek. Az árverési hirdetmény és a Földhivatali felmérés között eltérés volt, ezért az árverés során a földhivatali adatokat vették figyelembe. Az egyes táblák megosztása az árverezők kérésének megfelelően történt. Az árverés vezetője Kovács Béla Antal részletesen tájékoztatta az árverezőket az árverés menetéről.

„Ismertette az árverezőkkel azt, hogy a vételi jog gyakorlásával tulajdonba került termőföld új tulajdonosa az árverésről készült jegyzőkönyv aláírásával tudomásul veszi és vállalja, hogy az árverésen megszerzett földtulajdont az 1991 évi XXV. tv. 23 § (1) bekezdése alapján azt a mezőgazdasági termelésből 5 éven belül nem vonja ki, és gondoskodik a termőföld fertőzés- és gyommentes állapotban tartásáról. Tudomásul

veszi, hogy amennyiben megszegi a vállalt kötelezettségeket, a termőföld ellenszolgáltatás nélkül állami tulajdonba kerül... „

A jelenlevők között egyezség létrehozását kezdeményezte a bizottság vezetője az arakorona értékére. Megállapította, hogy az árverezők között 1000 Ft/aranykorona érték alapulvételével egyezség jött létre. A többi tárcsatulajdonos nem emelt kifogást ez ellen.

Az egyezség alapján vásárlási szándékát jelezte 1204. számú tárcsával Nagy Ernő 2000 forint 1.90 aranykoronával, amelyből a meghirdetett termőföldből elnyerte a 0139/42i-36 ideiglenes helyrajz számú földrészletet.

Az árverésen részt vevő és tulajdonhoz jutott személyek aláírták a jegyzőkönyv kiegészítését képező nyilatkozatot, valamint a tulajdonszerzést igazoló térképvázlatot, amelyen még az ideiglenes helyrajzi számok voltak láthatók. Ezt követően 1998. december 9-én a Ráckevei Földhivatal műszaki csoportja elkészítette a kárpótlási változási földkönyvet, valamint a kárpótlási változási vázrajzot 477/1998. szám alatt a 0139/42 hrsz-ú földrészlet kárpótlási megosztásához, az árverezők által aláírt árverési jegyzőkönyv és az ideiglenes helyrajzi számokat tartalmazó térképek segítségével. A kárpótlási változási földkönyvben a 90. sorszám alatt Nagy Ernő megkapta a végleges 0139/143-as helyrajzi számot, amely az 5. minőségi osztályba tartozik, 1440 m² a területe és 1.90 aranykorona értékkel bír. Az ingatlan-nyilvántartási átvezetés a 30.188/1999. szám alatt iktatott munkarészek alapján megtörtént, ekkor került jogerősen Nagy Ernő tulajdonába a fent említett termőföld. A birtokbaadási jegyzőkönyv (12. számú melléklet) 2004. október 28-án készült el, ennek tárgya volt a birtokhatárpontok helyszíni bemutatása és átadása. A kárpótlási árverésen vásárolt földrészlet határvonalát a helyszínen a kitűzést végző földmérő kitűzte és a sarokpontokat fakaróval megjelölte. Nagy Ernő vevő a helyszínen a 0139/43 helyrajzi számú ingatlant megtekintette, a határvonalat megismerhette, ettől a naptól kezdve a kitűzött földrészlet határpontok fennmaradásáért a továbbiakban a felelősség az új tulajdonost terheli.

3. Helyzetelemzés után foglalja össze a közeljövő feladatait a várható céltámogatások figyelembevételével.

3.1 Helyzetelemzés az Új Magyarország Vidékfejlesztési Terve alapján

Magyarországon a mezőgazdaságban egyszerre vannak jelen a nagy és a kisméretű gazdaságok. A gazdálkodó szervezetek tipikusan nagyföldterületen gazdálkodnak, míg az egyéni gazdálkodókra a kisméretű, kevésbé hatékony birtokstruktúra jellemző. Az egyéni gazdaságok által használt földterület átlagos mérete Magyarországon 1991-2005 között több mint hétszeresére (0,5 hektárról, 3,5 hektárra)nőtt. Ennél azonban – a piacra jutáshoz – sokkal erőteljesebb koncentrációra van szükség. Az MVH adatai szerint 2005-ben 208 ezer mezőgazdasági termelő és gazdálkodó szervezet igényelt területalapú (SAPS) támogatást. A potenciálisan árutermelőnek tekinthető egyéni gazdaságok, vállalkozások száma 210-220 ezerre becsülhető. A birtokstruktúra lassú koncentráció mellett jelentős szélsőségeket mutat.

Magyarországon – az ország viszonylag kis mérete, általánosan jó ökológiai és gazdaságföldrajzi adottságai következtében – nem alakult ki regionális specializáció a főbb mezőgazdasági ágazatokban (gabona, sertés, baromfi), bár bizonyos termékek (paprika, paradicsom, bogyós gyümölcsök, szőlő-bor stb.) esetében különleges adottságú termőterületek alakultak ki. Várható, hogy a mezőgazdasági termelés szempontjából gyengébb adottságú régiókban (Közép- Magyarország, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúl) az agrárágazat szerepe tovább csökken, termelési struktúrája extenzív irányba változik. A jobb adottságú régiókban (Dél-Alföld, Észak-Alföld, Dél-Dunántúl), megőrzi pozícióját. A gazdasági szempontból hátrányos helyzetű Észak-Magyarország jelentős részén – ahol egyébként tartósan kritikus a foglalkoztatási helyzet – jelentős lesz az önellátási célú, jövedelemkiegészítő mező- és erdőgazdálkodás.

3.1 A közeljövő feladatai az agráriummal és a vidékfejlesztéssel kapcsolatban.

Ahhoz, hogy az agrár-, környezet és vidékstratégia elkerülhetetlen összekapcsolásának, az agrár-környezetgazdálkodás, a környezet- és tájgazdálkodás rendszerei elterjedésének és a vidék megerősítésének legfontosabb teendőit számba tudjuk venni, mindenképp az agráriummal és a vidékkel kapcsolatos jövőképünket kell megfogalmazni.

Sikert hozhat a magyar agrárium számára, ha úgy állít elő értékes, szervmaradványmentes, egészséges és biztonságos élelmiszereket, hogy közben megóvja a környezetet, ivóvízbázisunkat stb. és benne az embert, a közvetlenül ráépülő munkát, megélhetést biztosítva a vidéki népesség számára. Ennek a többfunkciós európai agrármodellnek, a környezet- és tájgazdálkodás rendszereinek széles körű elterjesztésével lehet megvalósítani. E feladatok együttes teljesítésére csak a kis- és középbirtokok dominanciájára épülő családi gazdasági modell lehet alkalmas. Ahhoz azonban, hogy e kisebb mozaikokból építkező gazdaságszerkezet a piaci versenyben ne induljon eleve esélytelenül, e szuverén gazdasági egységeknek társulásokat kell létrehozniuk. Minderre a szuverén, erős, jövőben bízó gazdatársadalom képes. Ehhez újfajta társadalmi szerződésekre, az ökoszociális piacgazdasági modellnek megfelelő állami támogatás és elvonás politikára van szükség. A közpénzeket csak a köz számára hasznos teljesítményekért szabad kifizetni. Elismert teljesítményekért, társadalmi szolgáltatásaiért nyújtott rendszeres kifizetés illeti meg a gazdatársadalmat.

3.2.1 A versenyképes mezőgazdaság, élelmiszeripar megteremtése elsősorban az alábbiakon alapulhat.

- A hazai agrárium kiváló természeti adottságokra jelentős tradíciókra építhet.
- Kedvező folyamatok indultak el a technológiai színvonal korszerűsítése terén.
- A termelési struktúra kedvező a megújuló energia iparág kiépítéséhez.
- A szerkezetváltás kapcsán tér nyílik az állattenyésztés további erősödésére, az állattartó telepek korszerűsítésére.
- A nettó exportőri pozícióban lévő élelmiszeripar további fejlesztése a minőségi termék előállítás irányába mutat.
- A megindult birtokkoncentráció a hatékony üzemméret kialakulását segíti elő.
- Az ágazat szereplői közötti összefogás elkezdődött.
- Jelentős potenciál rejlik a kertészeti ágazatban, amely a foglalkoztatás-bővítés és a kiegészítő jövedelem.

A mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás versenyképességét, a piacok megtartását más eszközökkel is segíteni kell, ezért indokolt a beruházási, fejlesztési támogatások rendszerének átalakítása. Alapvető fontosságú, hogy a támogatások előnyben részesítsék az innovációt, a fejlesztéseket, a minőségi termelést, az energia- és költségtakarékosságot,

a megújuló energiatermelést, a környezet megóvását, az állatjólét feltételeinek megteremtését. A versenyképesség növelése nem képzelhető el a műszaki-technika technológiai megújulás nélkül. Elkerülhetetlen a műszaki technológiai fejlesztésből eddig kimaradtak felzárkóztatása.

A kertészeti ágazat fejlesztése indokolt, mivel a vidékfejlesztési és foglalkoztatáspolitikai szempontból kiemelt jelentőségű. A kistérségek mintegy felében a lakosság jelentékeny hányadának biztosít alap- és kiegészítő jövedelmet. Az ágazat piacorientált szervezettségének érdemi növelése a termesztés, manipulálás, feldolgozás technológiájának fejlesztését, az ágazati marketingtevékenység megerősítését és a képzési-szaktanácsadási program megteremtését igényli.

A mezőgazdasági termelők és erdőtulajdonosok körében kiemelt fontosságú a szaktanácsadási, tájékoztatási és üzemviteli szolgáltatások igénybevételének elősegítése, ösztönzése is. A termelők képzettségi színvonalának erősítése érdekében célzott szakmai képzésekre van szükség elsősorban az állatjóléti, a megújuló energiaforrások felhasználásával kapcsolatos, az agrárkörnyezet gazdálkodási, korszerű üzemvezetési, erdészeti és gazdasági-jogi ismeretek átadása tekintetében, továbbá a fiatal agrárvállalkozók általános farm-menedzsment ismereteinek bővítése érdekében.

Intézkedések szükségesek ahhoz is, hogy a gazdálkodók, mező- és erdőgazdaságban dolgozók korösszetétele javuljon. Elkerülhetetlen a fiatal gazdálkodók által működtetett gazdaságok számának növelése. Ösztönözni kell, hogy az idős gazdálkodók helyét fiatal, a gazdaságokat hatékonyabban működtető agrárvállalkozók vegyék át. A gazdálkodás eredményességének javítása érdekében szükséges a termőföld minőségének javítása, vízkészleteink megóvása és ésszerű hasznosítása. Mindehhez komplex, vízgazdálkodáshoz igazodó infrastrukturális fejlesztések kellenek. A klímaváltozás hazánk éghajlatának tendenciájában az ariditás irányában történő elmozdulását valószínűsíti, amire célszerű felkészülni az öntözhető területek nagyságának növelésével is. Az aszálykár mérséklése és a vízkár elhárítása komplex vízgazdálkodási rendszerek kiépítését igényli az EMVA, az ERFA és a Kohéziós Alap forrásaira támaszkodva.

Az egyéni gazdálkodóknál elsősorban az Európai Unióval kapcsolatos ismeretek (piac- és termelés-szabályozás, támogatási rendszer, a termékek minőségi előírásai, az

állatelhelyezés követelményei, környezetvédelmi előírások), valamint a gazdaságvezetéssel összefüggő szakismeretek hiányosak, amelyhez hozzájárul az is, hogy az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés kiforratlan. Hiányosak a gazdálkodók üzemviteli és a pályázatok elkészítésével kapcsolatos, valamint marketing ismeretei is. A fentiek miatt a gazdálkodók új piaci körülményekhez való alkalmazkodó és kezdeményező készsége nem megfelelő. Jelentős elmaradottság figyelhető meg a számítógép felhasználói ismeretek tekintetében is. A gazdálkodók mindössze 32%-a rendelkezik számítógéppel és 28% használja az Internetet. Az új erdőtulajdonosok, erdészeti vállalkozók többsége nem rendelkezik erdőgazdasági- és kereskedelmi szakismerettel.

A földhasználat szerkezete – a koncentráció ellenére – még mindig elaprózott. Az egyéni gazdaságok esetében az átlagos termőterület 2005-ben 3,5 hektár. Az egyéni gazdaságok 73%-a egy hektárnál kisebb területen gazdálkodik. Az erdők birtokszerkezete is elaprózott;

az 1990-es években lezajlott kárpótlás és privatizáció következtében az erdők 40%-a (mintegy 60 ezer fő erdőtulajdonost érintve) magánkézbe került. A magánerdőtulajdonosok átlagos erdőterülete 2,2 hektár. A hatékony üzemméret kialakulásának gátja az osztatlan közös földtulajdon magas aránya. Az elaprózott birtokstruktúra következtében, főként az egyéni gazdaságokban nehezen alakítható ki a versenyképes üzemméret, és akadályokba ütközik a korszerű agrotechnika alkalmazása, valamint a termelési kapacitások kihasználása is. A termelési kapacitások és technológiák, a termőhelyi adottságok, a gazdaságméretek összehangolása, a megváltozott követelményekhez való igazítása igen vontatottan halad.

3.3 Az átalakuló európai és agrár- és vidéktámogatási rendszer.

Az EU-ban az agrártámogatásoknak ma két, eltérő jellegű csoportja létezik: a régi típusú, *mennyiségekhez kötött*, az úgynevezett **1. pilléres támogatások**, valamint az új típusú, *gazdálkodási rendszerekhez és területekhez kötött* vidékfejlesztési **2. pilléres kifizetések**. Az első csoportba tartozó – termeléshez és mennyiséghez kötött – így iparszerű tömegtermelést ösztönző 1. pilléres támogatások három alapvető formája alakult ki:

◆ közvetlen kifizetések, melyeket meghatározott termésszintig és adott terület nagyságig finanszíroz az EU, túlnyomó többségben az úgynevezett GOFR (gabona, olaj, fehérje és rost) növények termesztése esetében

◆ intervenció állami felvásárlás, az állam és az EU garantál egy minimális felvásárlási árat, amelyen – ha ez alá csökkennének a piaci árak – felvásárolja a gazdától a termésfelesleget

◆ exporttámogatások, ezek olyan termékekre nyújtható támogatások, amelyek az adott évben a piaci helyzettől függően eseti jelleggel hirdeti meg a szubvenciót az EU.

A másik csoportba tartozó a gazdálkodási rendszerekhez és területekhez kötött 2. pilléres vagy vidékfejlesztési támogatások nem csak a GOFR, hanem különböző ágazatok és eltérő adottságú területek támogatására is felhasználhatók. A gazdák számára a legjelentősebb jövedelemforrást négy kifizetési forma jeleníti meg:

◆ agrár-környezetgazdálkodási programokban meghirdetett gazdálkodási rendszerekhez kötődő földalapú támogatások , ezek elsősorban, ökológiai, bio gazdálkodás, gyepre alapozott legeltetés, állattartás, ártér külterjes mezőgazdasági hasznosítása stb., ezekhez a gazdálkodási rendszerhez kötődnek majd távlatilag is a legnagyobb hektáronkénti kifizetések

◆ kedvezőtlen adottságú térségek normatív, földalapú támogatása, gyenge termőhelyi adottságú, hegy- és dombvidéki lejtős, illetve a természetvédelmi korlátozások alá eső területek, valamint a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű térségek gazdálkodóinak jövedelem kiegészítését szolgálja .

◆ félíg önellátó gazdaságok egyszerűsített, normatív támogatások , ez a 10 hektár alatti területű gazdaságok célzott támogatási formája, mivel birtok nagyságtól függetlenül és egyszerű eljárással juthatnak ennek révén kifizetéshez a gazdák

◆ termelői csoportok létrehozásához nyújtott , vidékfejlesztési támogatás a csoport termelési értékétől függően, a megalakulást követő 5 évben folyósítható

3.3.1 A vidékfejlesztés hazai kerettervei.

E 2. pilléres, vidékfejlesztési támogatási rendszer magyarországi bevezetését készítették elő olyan *előcsatlakozási programok*, mint a **Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program (NAKP)** és a **Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development**, (SAPARD) program. Mindkét program alapját a 1257/1999. számú EU tanácsi rendelete adja.

A 2002. decemberi Koppenhágai Csatlakozási Szerződés agrárfejezetében jóváhagyott intézkedéseket foglalták egységes rendszerbe és kibővítették az előcsatlakozási vidékfejlesztési terveket, a NAKP-t és a SAPARD-ot. Ezek – a Nemzeti Fejlesztési Terv (NVT) és az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP).

táblázat. Magyarország 2004-2006 agrár- és vidékfejlesztési pénzügyi keretei (millió eruó)

Támogatási formák	Támogatási keretek és forrásaik		
	EU	nemzeti	összesen
1.pilléres termeli támogatások	1153,3	581,0	1716,3
2.pilléres vidékfejlesztési támogatások	919,5	256,16	1175,6
ebből: NVT	602,3	150,6	752,9
AVOP	312,2	105,5	422,7
Összesen	2054,2	837,1	2891,9

[Ángyán J. - Menyhért Z., 2004.]

Összességében tehát a vidékfejlesztési programok mentén tehát 1 Ft nemzeti forrással 3 Ft (AVOP), illetve 4 Ft (NVT) európai forrást tudtunk megmozgatni és megszerezni a magyar agrárium és vidék számára.

3.3.2. Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program bemutatása.

Az AVOP intézkedéseinek célja az NVT-ben megfogalmazott, támogatott gazdálkodási rendszerekhez kapcsolódó mezőgazdasági termelés és élelmiszer-feldolgozás feltételeinek megteremtése, versenyképességének javítása, valamint a vidék felzárkóztatásának elősegítése.

3.3.3. A Nemzeti Vidékfejlesztési terv bemutatása.

Az NVT egységes szerkezetbe foglalja az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) Garancia Részlegéből 80 %-os mértékben EU-társfinanszírozott vidékfejlesztési intézkedések hazai végrehajtását. Intézkedései elsősorban a gazdálkodás folyó támogatását biztosítják, és részben a környezeti kihívásokra adnak választ, illetve segítenek az átalakulás okozta gazdasági és társadalmi nehézségek enyhítésében (termelői csoportok létre hozásának támogatása, korai nyugdíjazás stb.) A program irányítását az FVM Vidékfejlesztési Államtitkársága látja el. [Ángyán J. - Menyhért Z., 2004.]

4. Mutassa be, hogy a jelenlegi földügyi nyilvántartási rendszer miként szolgálhatja a célok megvalósulását és a támogatások igénylését.

A földhivatal az általa vezetett földhasználati nyilvántartásból és az annak alapjául szolgáló szerződésekről földhasználatához kötött, költségvetési kapcsolattal összefüggő ügyekben, így például az adózással, **költségvetési támogatások igénybevétele**vel, továbbá az adók módjára behajtandó köztartozás stb. megfizetésével kapcsolatban hatóság megkeresésére, továbbá díjfizetés ellenében a föld tulajdonosának és használójának a kérelmére adatot szolgáltat. Ezzel szemben a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) a földterülethez kapcsolódó támogatások eljárásainak kizárólagos földterület-azonosító rendszere. Kizárólagos abban az értelemben, hogy a földterülethez kapcsolódó, részben vagy egészben **európai uniós támogatások igénylése** során csak ennek az azonosító rendszernek az adatai lehet használni. A rendszer létrehozását az indokolta, hogy az Európai Unió jogszabályai az érintett támogatásokra vonatkozásában kötelezően előírták. [Dömsödi J., 2006]

4.1. Miért van szükség a földügyi nyilvántartó rendszerre?

A földhivatal az illetékességi területéhez tartozó termőföldekről, valamint a mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi földek használatáról önálló nyilvántartást vezet, amelynek alapja a közhiteles ingatlan – nyilvántartás. A földhasználati nyilvántartás tartalmazza a földrészletek ingatlan-nyilvántartás szerinti helyrajz számát, alrészleteit, hektárban a terület nagyságát, aranykoronában a termőföld értékét, a földrészlet vagy földrészletek használójának nevét, lakcímét, magánszemély földhasználó

természetes személyazonosító adatait, a használat jogcímét, határozott időre kötött szerződés esetén a használat időtartamát.

Aki szerződés alapján termőföldet használ, s annak területe az egy hektárt meghaladja, köteles a szerződést annak megkötésétől számított 30 napon belül a földhivatalhoz nyilvántartásba vétel céljából benyújtani.

Aki saját tulajdonú vagy olyan termőföldet használ, amely közeli hozzátartozója tulajdonában vagy más jogcímen a rendelkezése alatt áll, a földrészlet vagy földrészletek adatait köteles a földhivatalnál a használatbavételtől számított 30 napon belül bejelenteni. Ha a használó nem tulajdonos, a bejelentést a tulajdonosnak is alá kell írnia.

A földhivatal a szerződés benyújtását, illetve a bejelentés megtörténtét, valamint a nyilvántartott tényeknek a tényleges helyzettel való egyezőségét, továbbá a haszonbérletre meghatározott korlátozások betartását hivatalból ellenőrizheti. A földhasználó a használatában bekövetkezett változásokat 30 napon belül köteles a földhivatalhoz bejelenteni.

Ha a földhasználó személyére vonatkozó bejelentés nem érkezett, a termőföld használójának a tulajdonost kell tekinteni. [Dömsödi J., 2006.]

A földhasználat jelentősége a területek művelési ágának és rendeltetésszerű használatának ellenőrzése és a jogi lépések megtétele a földhasználóval vagy ennek hiányában a tulajdonossal szembeni fellépés, illetve az adók kivetése a földhasználóra, a parlagfű ellenőrzésére és szükség esetén a bírságok kirovása, valamint a **földalapú támogatások kifizetéséhez áttekinthető** és nyomon követhető nyilvántartás vezetése.

Földhasználatot a következő jogcímenek lehet bejelenteni:

- haszonbérlet,
- haszonélvezeti jog,
- saját használat,
- részes művelő,
- feles bérlet,
- szíveségi használat,

- családtag,
- szóbeli megállapodás vagyon kezelő.

4.2.Az 1994. évi LV. törvény szabályozza a földhasználati nyilvántartást.

25/A. § (1) A földhasználati nyilvántartás az érintett földrészlet használatára vonatkozóan bejegyzett adatokat hitelesen tanúsítja.

(2) Az ellenkező bizonyításáig a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett adatról vélelmezni kell, hogy az a valóságnak megfelel.

(3) A földhasználati nyilvántartásban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét, valósággal egyezőségét vitatja.

KGD2005. 103. A földhasználat-bejelentési kötelezettség kiterjed az ország területén lévő valamennyi termőföldre és ezek használóira is, még abban az esetben is, ha a földhasználó költségvetési szerv és állami tulajdonú föld vagyonkezelője [1994. évi LV. törvény 1. §, 25/A. §, 184/1999. (XII. 13.) Korm. rendelet 12. §].

25/B. § (1) Az ingatlanügyi hatóság az illetékességi területéhez tartozó termőföldekről, valamint a mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi földek használatáról - ide nem értve az erdő művelési ágban nyilvántartott földrészleteket - önálló nyilvántartást vezet, amelynek alapja a közhiteles ingatlan-nyilvántartás. A földhasználati nyilvántartás tartalmazza a földrészletek ingatlan-nyilvántartás szerinti helyrajzi számát, alrészleteit, hektárban a terület nagyságát, aranykoronában a termőföld értékét, a földrészlet (alrészlet) vagy földrészletek magánszemély használójának természetes személyazonosító adatait (családi és utónév, születési családi és utónév, lakcím, anyja neve, születési idő, hely), illetőleg a gazdálkodó szervezet használó megnevezését, székhelyét (telephelyét), statisztikai számjelét, a használat jogcímét, határozott időre kötött szerződés esetén a használat időtartamát.

(2) Aki termőföldet használ, s annak területe - a földrészletek számától függetlenül - az egy hektárt meghaladja, köteles a használatot annak megkezdésétől számított harminc napon belül az ingatlanügyi hatósághoz nyilvántartásba vétel céljából - a külön jogszabályban meghatározott formanyomtatványon (bejelentési adatlapon) - bejelenteni. Ha használó nem a tulajdonos, illetőleg haszonélvezet fennállása esetén nem a

haszonélvező, a bejelentési adatlapot a földhasználó mellett a tulajdonosnak, illetőleg a haszonélvezőnek is alá kell írnia.

(3) Ha a földhasználat olyan szerződés alapján keletkezett, amelyet jogszabály alapján kötelező írásba foglalni, a (2) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a földhasználat ingatlanügyi hatósághoz való bejelentéséhez elegendő a szerződés egy eredeti példányát benyújtani.

(4) A földhasználó a bejelentéssel egyidejűleg köteles nyilatkozni arról, hogy termőföld használata a törvényben foglalt korlátozásokat nem sérti. A földhasználó a használatban bekövetkezett - külön jogszabályban meghatározott - változásokat 30 napon belül köteles az ingatlanügyi hatósághoz bejelenteni.

(5) A bejelentést elmulasztó földhasználót az ingatlanügyi hatóság bírsággal sújtja, aminek mértéke a termőföld ingatlan-nyilvántartás szerinti AK értékének ezerszerese, azzal, hogy nem lehet kevesebb annál, amelyet külön jogszabály a behajtható köztartozás minimális összegeként meghatároz. A meg nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozás. A bírság az ingatlanügyi hatóságot illeti meg.

(6) A bírság kiszabásával egyidejűleg az ingatlanügyi hatóság - határidő megjelölésével - a bejelentés pótlására szólítja fel a mulasztó földhasználót. A határozatban előírt határidő elmulasztása esetén - újabb határidő megjelölésével - a bírságot ismételten ki kell szabni.

(7) Ha a földhasználó személyére vonatkozó bejelentés nem érkezett, a termőföld használójának a tulajdonost, illetőleg haszonélvezet fennállása esetén a haszonélvezőt kell tekinteni.

(8) Közös használat esetén, vagy közös tulajdonban álló ingatlan esetében az (5) bekezdés szerinti bírság megfizetésére a mulasztó földhasználók, illetőleg a tulajdonosok egyetemlegesen kötelezhetők.

25/C. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján feltételezhető, hogy a szerződés - részben vagy egészben - jogszabályba ütközik, az ingatlanügyi hatóság értesíti az ügyészt.

(2) A haszonbérlet időtartamára és a haszonbérrelhető terület nagyságára vonatkozó törvényi előírásokba ütköző szerződés vagy szerződési kikötés esetén a Tft. 9. §-ának (2) és (4) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

(3) Az ingatlanügyi hatóság az általa vezetett földhasználati nyilvántartásból díjfizetés ellenében külön jogszabályban meghatározott, a 25/B. § (1) bekezdésében foglalt adatokat is tartalmazó földhasználati lapot szolgáltat. Ingyenesen szolgáltat adatot a földhivatal hatóság megkeresésére a hatósági feladatának ellátása céljából. Az adatszolgáltatásért külön jogszabályban meghatározott díjat kell fizetni.

4.2.1 A földhasználati eljárás igazgatási szolgáltatási díja.

25/D. § (1) Az első fokon kérelemre indult eljárásért - ha e törvény másként nem rendelkezik - 6000 forint összegű díjat kell fizetni. Ha a földhasználati bejelentés 20 vagy annál több földrészletre vonatkozik, az eljárás díja 12 000 forint.

(2) A földhasználati nyilvántartási eljárásban igénybe vehető valamennyi jogorvoslatért 10 000 forint díjat kell fizetni.

(3) A földhasználati nyilvántartási eljárásért fizetett díj az ingatlanügyi hatóság saját bevételeként képezi, amely a külön jogszabályban meghatározott számlaszámra fizetendő meg. A díjbevétele 25%-át a földügyért felelős miniszter jogosult központosítani, amely kizárólag a földügyi szakigazgatáson belül használható fel.

25/E. § (1) A díjat kérelemre indult eljárásban a földhasználati nyilvántartási eljárás lefolytatását kérelmező földhasználónak kell megfizetnie.

(2) A díjfizetési kötelezettség kérelemre indult eljárásban - ideértve a jogorvoslati eljárást is - kizárólag az ingatlanügyi hatóságnál a kérelem előterjesztésével egyidejűleg a pénztárba történő készpénzbefizetéssel vagy az ingatlanügyi hatóság előirányzat-felhasználási keretszámlája javára történő készpénz-átutalási megbízással, illetve átutalási megbízással teljesíthető. A díjnak az ingatlanügyi hatóság előirányzat-felhasználási keretszámlája javára történő készpénz-átutalási megbízással, illetve átutalási megbízással történő megfizetése esetén a kérelem előterjesztésekor mellékelni kell a díj megfizetését igazoló okiratot.

(3) A díj megfizetésének elmulasztása esetén az ingatlanügyi hatóság a kérelem benyújtásától számított 15 napon belül hiánypótlási felhívást bocsát ki. A kérelmező a hiánypótlási felhívás kézhezvételétől számított 15 napon belül köteles a díjat megfizetni, illetve igazolni annak megfizetését.

(4) Ha az igazgatási szolgáltatási díj meg nem fizetése ellenére az ingatlanügyi hatóság eljár, a meg nem fizetett díj adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

25/F. § (1) A jogorvoslati eljárásban megfizetett díjat az ügyfélnek vissza kell téríteni, ha a felügyeleti szerv vagy a bíróság által felülvizsgált határozat az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult.

(2) Ha a kérelem és a befizetést igazoló okiratok alapján megállapítható, hogy az ügyfél a törvényes mértéket meghaladó összegű díjat fizetett, a többletet vissza kell téríteni.

(3) A visszatérítést hivatalból kell elrendelni, és annak teljesítéséről 30 napon belül intézkedni kell.

4.3. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR)

Magyarország „az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló” 275/2004. (X.8.) Korm. rend. kihirdetésével részben eleget tett a Natura 2000 területek kijelölésére vonatkozó tagországi kötelezettségének. A hivatkozott kormányrendelet értelmében a területek pontos jelölése a helyrajzi számok alapján meghirdetett területek tematikus fedvénnyé történő átalakításával és a MePAR rendszerbe való átvezetésével valósul

meg. A Natura 2000 területekkel érintett földterületeken a kompenzációs kifizetés igénybevételének feltétele, hogy a területek a MePAR-ban feltüntetésre kerüljenek.

[Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv]

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer a földterülethez kapcsolódó támogatások eljárásainak kizárólagos országos földterület-azonosító rendszere. Kizárólagos azért, mert a földterülethez kapcsolódó, részben vagy egészben európai uniós támogatások igénylése során csak ennek az azonosítási rendszernek az adatait lehet használni. Az ilyen jellegű támogatások igénylésekor semmiféle más nyilvántartás adatait nem lehet figyelembe venni, legyen az mezőgazdasági táblák elhelyezésére, vagy éppen a tábla területére vonatkozó adatok.

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer-t a kérelmezéskor maguk a gazdaságok, az ellenőrzés és a kérelemkezelés során pedig a hivatal használhatja, ezért e rendszer használatát a gazdálkodóknak ismerniük kell.

Erre a rendszerre azért van szükség, mert az Európai Unió jogszabályai az érintett támogatások vonatkozásában kötelező jelleggel előírják. A 2004-es támogatási évtől a MePAR biztosítja a földterülethez kapcsolódó támogatások alapját képező mezőgazdasági táblák helyének egyértelmű azonosítását, adataival segíti területük pontos és egyszerű megadását. Térinformatikai rendszerben és nyomtatott térképeken, térképhelyes légifelvétel-háttérrel megjelenítve állnak rendelkezésre a kérelmezéshez szükséges adatok. [Dömsödi J., 2006.]

4.3.1. A mezőgazdasági parcella.

A mezőgazdasági parcella egy olyan összefüggő mezőgazdasági földterület, amelyen egyetlen termelő egyetlen növényfajt termeszt.

A mezőgazdasági tábla a földterülethez kapcsolódó támogatások esetében az úgynevezett azonosítási alapegység. Ez azt jelenti, hogy minden gazdálkodónak a támogatási kérelem egy-egy sorában a mezőgazdasági parcellákat kell feltüntetni.

A mezőgazdasági tábla legfontosabb jellemzője, hogy a föld használójához, megművelőjéhez kötődik, nem pedig a tulajdonoshoz. Másik fontos tulajdonsága, hogy a ténylegesen művelt terület alapján határozható csak meg, tehát területébe nem számítható bele pl. a művelt terület és az út közötti nem hasznosított terület. Természetesen a mezőgazdasági táblák határai évről-évre változhatnak a gazdálkodás jellegének és a vetés szerkezetének megfelelően (pl. vetésforgó esetén ugyanazon a földterületen más és más mezőgazdasági tábla lesz évről-évre).

4.3.2. A fizikai blokk .

A mezőgazdasági táblák nagyobb tömbökben, ún. fizikai blokkokban helyezkednek el. A fizikai blokk a mezőgazdasági művelés szempontjából időben állandó, a terepen azonosítható határokkal (pl.: utak, vasutak, csatorna, töltés, erdőszél stb.) rendelkezik, és többnyire azonos típusú művelés alatt lévő földterület (pl. szántó, gyeplő, ültetvény, erdő stb.). Egy fizikai blokkban általában több mezőgazdasági tábla van, és területét több gazdálkodó is művelheti.

A blokkok országosan egyedi azonosítóval vannak ellátva, melynek segítségével azonnal kideríthető az összes olyan adat, ami egy blokkra vonatkozik (pl. hol helyezkedik el, mekkora a területe, stb.).

A fizikai blokkokat az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM), illetve az MVH megbízásából a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) alakította ki az egész országra. A fizikai blokkon belül a különböző mezőgazdasági hasznosítások (pl. szántó, gyeplő, ültetvény, erdő, halastó, mozaikos művelés stb.), valamint a beépített és infrastruktúrájának használt területek vannak elkülönítve. A blokk és belső, elkülönített részei határainak rögzítése korszerű eljárásokkal (légi- és űrfelvételek feldolgozásával) és helyszíni adat felvételezéssel történt.

4.3.3. Tájékozódás a MePAR táblaazonosító rendszerben

A mezőgazdasági táblákat az erre a célra elkészített térképeken, ún. MePAR blokkterképeken lehet megtalálni, a hivatkozási alapegységként használt fizikai blokkok segítségével. A mezőgazdasági táblákat a kérelmezőknek a fizikai blokkon belül kell majd azonosítani és bejelölni. Az áttekintő térképeken könnyűszerrel azonosíthatók az egyes gazdákhoz tartozó mezőgazdasági földterületek, a térképhelyes légifelvétel háttérén ugyanis nagyon könnyen felismerhetőek az állandó földfelszíni elemek (utak, épületek, csatornák, erdős részek, stb.). A térképhelyes légifelvétel túlnyomórészt 2000 év nyarán készült

4.3.4. Hogy ismerkedhetnek meg a gazdálkodók az uniós támogatásokkal, a kérelmezéssel és a táblaazonosító rendszerrel?

A gazdálkodók ez év őszén és jövő tavasszal találkoznak a MePAR blokkterképekkel. Novembertől lehet majd megtekinteni a falugazdász körzetközpontokban, illetve az önkormányzatoknál az áttekintő blokkterképeket, amelyek egész településeket, illetve körzeteket mutatnak be.

A mezőgazdasági területhez kötődő uniós támogatásokat az MVH-tól kell majd igényelni. Annak érdekében, hogy az igénylés minél gördülékenyebben történjen az FVM és az MVH nagyszabású tájékoztatási, felkészítési programot szervez. A tájékoztatási program részleteiről a gazdálkodók az MVH megyei kirendeltségein, valamint az országos és helyi sajtón keresztül a közeljövőben értesülhetnek.

A gazdálkodóknak 2003. novemberétől meg kell nézniük az áttekintő blokkterképeket a falugazdászoknál és az önkormányzatoknál. Minden regisztrált gazdálkodónak meg kell adnia az általa teljesen vagy részben művelt fizikai blokkokat. Ezeket az adatokat az ügyfélregiszter „GAZDA-BLOKK ADATOK LAPJA” című nyomtatványán kell benyújtani a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz.

4.3.5 Miért van szükség arra, hogy az MVH még 2003-ban megtudja, hogy mely gazdálkodó hol és mekkora területet művel?

A 2004. évi kérelmezéshez a támogatási kérelemcsomagban lesznek a gazdaságra szabott színes, A/3-as méretű egyedi blokkterképek. Ezek az egyedi blokkterképek egy-egy fizikai blokk ábrázolására szolgálnak, s ezeket kell majd a gazdálkodóknak a kitöltés után

visszaküldeniük a támogatási kérelem részeként az MVH-nak. Ahhoz azonban, hogy minden gazdaság a saját művelt területéről (az általa hasznosított fizikai blokkokról) kapjon egyedi térképet, szükséges már most tudni, hogy egy regisztrált gazda melyik fizikai blokkokban művel.

A gazda-blokk adatok lapján 2003-ban meg kell adni azoknak a fizikai blokkoknak az azonosítóját, ahol a művelés folyik a 2004-es mezőgazdasági évben, és az egyes blokkokban használt összes szántóterületet, gyepterületet, és az egyéb hasznosítású területeket hektárban. Abban az esetben, ha az érintett gazdák összesen több területet neveznének meg egy blokkra, mint amennyi támogatható, még a 2004-es kérelmezés előtt tájékoztatást kapnak, hogy ezt a hibát jövőre „élesben” már ne kövessék el. Így biztosítható, hogy a támogatás kézhezvételét pontatlan adatok ne nehezítsék. Ha a gazda-blokk adatlap kitöltése után a kérelmező gazdasága új területtel, blokkal bővül, az MVH-tól pót blokkterképet kérhet majd.

4.3.6. Milyen információkat tartalmaz az egyedi blkokktérkép?

Az egyedi blokkterképen fel vannak tüntetve egy-egy fizikai blokk és az azon belül, az ott meghatározó műveléstől eltérő és a nem támogatható területek határvonalai, a lehatárolt területekhez tartozó területadatok: a támogatható és nem támogatható területek mérete hektárban és a blokkazonosító. Az egyedi blokkterképen feltüntetjük azt is, ha a blokk területe valamely területileg meghatározott támogatástípusra jogosult. Ilyen lehet például a „Kedvezőtlen Adottságú Területek” támogatása.

4.3.7. Milyen gyakran és hogyan lesznek a blokkterképek felújítva?

A blokkterképeket az MVH, a FÖMI közreműködésével évente programszerűen felújítja. Az ország területének 1/3-adára készül minden évben új légifelvétel. Ennek alapján a blokkok átvizsgálása és szükség szerinti felújítása megtörténik. Az ország másik 2/3-adán a gazdálkodóktól és az MVH-tól érkező bejelentések alapján történhetnek majd változtatások szükség szerint. Mindezekkel biztosítható, hogy a blokkokat érintő változások a megfelelő ütemben nyomon követhetőek legyenek.

4.3.8. Mikor élhet a blokkot illető bejelentéssel a gazdálkodó?

Ha gazdálkodót, az ügyfelet a támogatási eljárás során a blokk-kialakítás miatt érdeksérelem érné, bejelentést tehet. A bejelentéseket az arra rendszeresített formanyomtatványon lehet benyújtani az MVH illetékes megyei hivatalához.

4.3.9. Milyen kötelessége van a gazdálkodónak, ha a MePAR rendszert érintő változtatás végez?

A kérelmező köteles az MVH felé bejelenteni az általa végrehajtott, illetve az őt érintő a fizikai blokkhatárral vagy a blokkon belüli támogatható területek határaival kapcsolatos változásokat. A bejelentést az erre rendszeresített formanyomtatványon kell benyújtani az MVH illetékes megyei hivatalához. A bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit a kérelmező viseli. [Internet, <http://www.fomi.hu>]

Összefoglalás

Szakedolgozatom a birtokpolitikai viszonyok alakulásáról kívánt átfogó képet adni, az úrbériség megszűnésétől napjainkig. Annak érdekében, hogy a munkám lehetőség szerint a téma valamennyi fontos kérdését érintse, kutatásaim során a jogszabályokon túlmenően igyekeztem megfelelő szakirodalmakat és egyéb segéd anyagokat áttanulmányozni.

Elsősorban bemutattam az általam kiválasztott Csepel – sziget történetét, hogy a későbbiekben, az olvasó tudja, hogy Magyarország mely részén helyezkedik el, majd Tököl városról említettem néhány gondolatot.

Részletesen ismertettem az úrbériség megszűnésétől a kárpótlásig a történelmet és, hogy hogyan alakult Tököl története ezek tükrében.

Tanulmányom körül ölelt közel 3 évszázadot, érdekes dolgokat tudtam meg a földreformokról, a tagosításról, a szövetkezetek alakulásáról, a kárpótlásról és a részarány kiadásról.

A harmadik fejezetben próbáltam rávilágítani a termő földdel kapcsolatos feladatokra, az agráriummal és a vidékfejlesztéssel valamint, a versenyképes mezőgazdaság és élelmiszerpiac megteremtésével lévő összefüggésekben. Egy kis kitérőben szerettem volna ismertetni az átalakuló agrár és vidéktámogatási rendszert.

Az utolsó fejezet a földügyi nyilvántartó rendszert foglalja magában, hogy miként óvjuk, védjük a termőföldet, milyen jogszabályok vonatkoznak a tulajdonosokra és a földhasználókra. Bemutattam a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszert, amely megvilágítja azt, hogy a jelenlegi földhasználati rendszer minként szolgálhatja a célok megvalósulását és az Európai Unió támogatások igénylését és fontosságát.

Ahogy a bevezetésemben írtam, azért választottam ezt a témát, hogy gyermekkorom kérdéseire választ kapjak. Sikerült!

Úgy vélem, hogy dolgozatomban a kitűzött célokat elvárásaimhoz mértén sikerült megvalósítanom, és a legfontosabb tudnivalókat egybeszedni, illetve remélem, hogy

mélyebben is annak számára, aki szeretné e témában tudnivalóit kiszélesíteni, dolgozatom további kutatások kiindulópontja is lehet.

A termőföldért harcolni kell minden áron, mert *óriási érték*, nem pótolható semmi mással, óvnunk, védenünk kell, és rendeltetésének megfelelően kell használnunk, hogy az utánunk következő nemzedék ne szenvedjen kárt a mi felelőtlenségünkért. A föld védelme nem tűnik megvalósíthatatlan feladatnak, mivel a céltámogatások igénybevételével, - amit az Európai Unió biztosít számunkra - segítség a gazdáknak céljaik megvalósításában, akik földműveléssel, állattartással, gyümölcsstermesztéssel foglalkoznak.

Utolsó gondolatként, hálás köszönettel tartozom tanszéki konzulensemnek Dr. Szabó Gyulának az odaadó, segítőkész, útbaigazító munkájáért, és bízom benne, hogy még sok szép napot fog eltölteni az intézményen, remélem ezt azért is, mert fiam, aki jelenleg a Varga Márton Kertészeti és Földmérési Szakközépiskolában tanul Budapesten a 11. C osztályban, szintén a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Karára készül tovább tanulni. Bátran ajánlom neki az intézményt, mert sok szép élmény maradt bennem a 4 év alatt.

Szigetbecse, 2008. március 27.

Szűcsné Garami Andrea

Ingatlan-nyilvántartási szervező jelölt

Szakirodalom

- 1) Ángyán József – Menyhért Zoltán 2004.: Alkalmazható növénytermesztés, környezet és tájgazdálkodás, Szaktudás Kiadó Ház, 559 p., ill.
- 2) Dömsödi János 2006.: Dialóg Campus Kiadó
- 3) Dr. Fenyő György – Hidvéginé Dr. Erdélyi Erika – Dr. Juhász Erzsébet – Dr. Papp Iván - Dr. Vincze László 2000.: Közhitelű nyilvántartás az ingatlanokról, Nyugat-Magyarországi Egyetem Földmérői és Földrendezői Főiskolai Kar Jegyzetsokszorosító részleg
- 4) Dr. Kasza Sándor: 1999.: Csepel Sziget története
- 5) Magda Róbert – Szűcs István: 2002.: Új irányzatok a földhasznosításban, Agroinform Kiadó, Budapest
- 6) Monostory Imre 2000.: Tököl története, Magyar Millennium Kormánybiztosi Hivatal
- 7) Dr. Szabó Gyula 2001.: Föld- és Területrendezés I. (Földbirtok-politika, birtokrendezési modellek) Nyugat-Magyarországi Egyetem Földmérői és Földrendezői Főiskolai Kar Jegyzetsokszorosító részlege
- 8) Dr. Riegler Péter: 2007/4.: Birtokpolitikák Magyarországon. Geodézia és Kartográfia, LIX. évfolyam 9-20.
- 9) Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv: 2007-2013. Bp.
- 10) Internet: www.ingatlan-nyilvantartas.htm
- 11) Internet: www.fomi.hu

Jogsabályok

- 1) 1961 évi VI. törvény a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről
- 2) Az 1976. évi 23. törvényerejű rendelet és a végrehatásáról szóló 29/1976.
- 3) 1987. évi I. törvény a földről, egységes szerkezetben és végrehajtására kiadott 26/1987. (VII.30) MT rendelet
- 4) 1991. évi XXV. törvény a tulajdonviszonyok rendezése érdekében, az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról
- 5) 1992. évi I. törvény a szövetkezetekről
- 6) 1993. évi II. törvény a földrendező és a földkiadó bizottságokról
- 7) Az 1994. évi LV. törvény a termőföldről
- 8) 184/1999. (XII. 13.) Kormány rendelet 12. §
- 9) 1257/1999. számú EU tanácsi rendelete adja.
- 10) 2002. decemberi Koppenhágai Csatlakozási Szerződés
- 11) 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet